

INTERNATIONAL BURCH UNIVERSITY

Francuske revolucije bb • 71000 Sarajevo • Bosna i Hercegovina

Tel +387 33 782 400 • Fax +387 33 782 500 • www.ibu.edu.ba • info@ibu.edu.ba

ID broj 4201383350000 • RN 186 – 000-10440460-41

**Analiza parafiskalnih nameta u Bosni i Hercegovini – kako kreirati
registar parafiskalnih nameta i izrada nacрта registra**

Sarajevo, 2014.

Sadržaj

1. UVOD	4
1.1 Pojam parafiskalnih nameta.....	5
1.2 Problem istraživanja	6
1.3 Ciljevi istraživanja.....	7
2. ISTRAŽIVAČKA METODA.....	7
3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA.....	8
3.1 Parafiskalni nameti na nivou BiH.....	9
3.1.1 Naknade za korištenje spektra frekvencija	9
3.1.2 Naknade/prihodi DERK-a	11
3.1.3 Naknade za usluge carinjenja roba u uvozu i izvozu.....	12
3.1.4 Članarina Vanjskotrgovinskoj komori BiH.....	13
3.1.5 Takse.....	13
3.2 Parafiskalni nameti u Federaciji BiH.....	14
3.2.1 Vodne naknade	15
3.2.2 Opća vodna naknada.....	15
3.2.3 Posebna vodna naknada za korištenje površinskih i podzemnih voda	16
3.2.4 Posebna vodna naknada za korištenje vode za proizvodnju električne energije	17
3.2.5 Posebna vodna naknada za zaštitu voda.....	17
3.2.6 Posebna vodna naknada za vađenje materijala iz vodotoka	18
3.2.7 Posebna vodna naknada za zaštitu od poplava	18
3.2.8 Naknada za korištenje, zaštitu i unaprijeđenje šuma	19
3.2.9 Naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.....	20
3.2.10 Naknada za zapošljavanje lica sa invaliditetom	20
3.2.11 Članarine privrednim komorama FBiH i kantona	21
3.2.12 Članarina obrtničkim komorama	22
3.2.13 Članarine turističkim zajednicama	23
3.3 Parafiskalni nameti u Republici Srpskoj	25
3.3.1 Republička taksa.....	26
3.3.2 Administrativne takse	27
3.3.3 Sudske takse	28
3.3.4 Komunalne takse	28
3.3.5 Naknade za vodoprivredu.....	28

3.3.6	Naknade za zaštitu šuma.....	30
3.3.7	Naknade za protivpožarnu zaštitu.....	31
3.3.8	Naknada za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom	31
3.3.9	Naknada za puteve.....	32
3.3.10	Članarina Privrednoj komori Republike Srpske	32
3.4	Parafiskalni nameti u Brčko Distriktu	33
4.	ZAKLJUČAK I PREPORUKE	33
	PRILOG.....	35

1. UVOD

U BiH postoje tri pravna i ekonomska sistema: Federacija BiH, Republika Srpska i Brčko Distrikt. Zavisno od područja na kome posluju, poduzetnici su izloženi brojnim fiskalnim i parafiskalnim opterećenjima. Opterećenje poduzetnika u BiH je najveće, kada se poredi sa zemljama Evropske Unije, ali i sa zemljama okruženja. To u velikoj mjeri utiče na stvaranje nepovoljnog ambijenta za poduzetnike iz BiH, jer su potpuno nekonkurentni u odnosu na poduzetnike iz zemalja EU. Trenutno, nivo nezaposlenosti, koji iznosi 43% je najveći u Evropi i može da bude stimulans za otvaranje novih radnih mjesta. Velika parafiskalna opterećenja svakako negativno utiču i na privlačenje stranih investicija.

U prethodnom periodu, radi stvaranja povoljnijeg poslovnog ambijenta, i smanjenja stope nezaposlenosti, razmišljalo se o nekim sistemskim mjerama koje mogu pomoći u rješavanju problema, a što uključuje smanjenje fiskalnih i parafiskalnih davanja. Iz tog razloga, u junu 2011. godine, pri Ministarstvu finansija FBiH, formirana je grupa sa ciljem da se osmisli prijedlog mjera za rasterećenje privrede. Ovu grupu čine predstavnici poslodavaca, sindikata, federalne vlade, Fonda za PIO/MIO, Zavoda za zdravstveno osiguranje, te Zavoda za zapošljavanje FBiH.

Što se tiče konkretnog smanjenja parafiskalnih opterećenja, Udruženje poslodavaca navodi u Izvještaju o radu za 2011. godinu, da je u protekloj godini učinilo dosta napora da se određeni nameti smanje ili potpuno ukinu. Iz tog razloga, Analiza opterećenja privrede u FBiH pripremljena je od strane Udruženja poslodavaca u saradnji sa Međunarodnom organizacijom mira (MOR/ILO), Asocijacijom poslodavaca i domaćim ekspertima. Analiza opterećenja privrede u FBiH je javno prezentirana predstavnicima vlasti i poslodavcima, što će u narednom periodu predstavljati osnov za pregovore sa Vladom u vezi rasterećenja privrede kroz smanjenje fiskalnih i parafiskalnih nameta.

Do sada, nije se naišlo na razumijevanje od strane predstavnika vlasti u vezi smanjenjem opterećenja privrede. Naprotiv, kao rezultat višemjesečnih pregovora i insistiranja na rasterećenju privrede, dat je prijedlog da se uvedu novi nameti za poslodavce. Kao primjer, navodimo prijedlog da se plaćanje članarine Privrednoj komori vrati na princip obaveznog, a ne dobrovoljnog članstva, što je trenutno slučaj.

Koalicija za jači glas male privrede je projekat koji finansira EU, kroz Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA 2012). Projekat sprovodi Udruženje za poduzetništvo i posao LiNK Mostar u saradnji sa partnerima Nezavisni biro za razvoj – (NBR) Gradačac, Udruga poduzetnika i poslodavaca – (UPIP) Žepče, Centar za promociju lokalnog razvoja – (PLOD) Bihać, Udruženje drvoprerađivača – (DRVO-PD) Prijedor i Nevladinom organizacijom COSPE iz Italije. Cilj jeste da se poboljša

poslovni ambijent u BiH, da se omogući stabilno poslovanje, te da se poveća stopa zaposlenosti. Jedan od načina kako da se postignu navedeni ciljevi jeste da se opterećenje privrede smanji kroz smanjenje ili potpuno ukidanje određenih parafiskalnih nameta.

1.1 Pojam parafiskalnih nameta

Pod pojmom parafiskalni nameti misli se na različite vrste naknada koje su nametnute od strane države. Ove naknade predstavljaju parafiskalni izvor budžetskih prihoda države i “pratećih” korisnika koje privreda i građani plaćaju za “korištenje dobara od općeg interesa” (voda, šuma, rudno blago, građevinsko zemljište i drugi resursi) ili pak usluga državne administracije. Osnovne karakteristike parafiskalnih prihoda su:

- Ne potiču od svih nosilaca porezne obaveze, već samo od članova određene društvene grupacije koji su povezani nekim zajedničkim ekonomskim ili socijalnim interesom;
- Ne ulaze u sastav budžetskih sredstava i ne regulišu ih fiskalni organi. Oni se javljaju kao prihodi širih ili užih zajednica (posebno javno-pravnih tijela, kao što su komore i sl.) koje su povezane zajedničkim interesima;
- Imaju karakter destiniranih javnih prihoda, pošto se redovno radi o namjenskim prihodima kojima se želi riješiti neki konkretan zadatak ekonomskog ili socijalnog karaktera;
- Nemaju (ili makar ne uvijek) strogu vremensku trajnost kao porezi. Oni su najčešće vremenski određeni prema namjeni ili prema subjektima, nakon čega prestaje potreba za njihovim postojanjem (slično vanrednim porezima);
- Predstavljaju sporedan fiskalitet, što znači da postoje uz fiskalitet države, da crpe sredstva iz istih ekonomskih izvora i da imaju gotovo iste ekonomske učinke, kao i ubiranje poreza;
- Plaćaju se na osnovu zakona i odluka ili rješenja nadležnih organa (opća obaveza) ili pak ugovora (posebna, tj. individualna obaveza);
- Plaćaju se u slučaju korištenja “dobara od općeg interesa” ili/i usluga državne administracije;
- Visina naknade je, u načelu, ekvivalentna iznosu troškova održavanja i unaprijeđenja upotrebnih svojstava dobara za čije se korištenje plaćaju;

- Predstavljaju davanje u novcu, koje je uvijek direktno, tj. u gotovom novcu po osnovu rješenja i uz izdavanje priznanice o uplati (uplatnice blagajne ili banke);
- Predstavljaju veoma stari oblik javnih prihoda;
- Kao vanbudžetski prihodi ne potpadaju pod direktno regulisanje od strane državnih tijela, a kao posljedica toga predstavničko tijelo nad ovim prihodima nema tako strogu kontrolu, kao što je to slučaj sa budžetskim prihodima;
- Savremene države ih, zbog njihovih brojnih manjkavosti, zamjenjuju porezima.

1.2 Problem istraživanja

Bosna i Hercegovina zauzima 126. mjesto među 185 svjetskih rangiranih ekonomija po lakoći poslovanja, navodi se u Izvještaju o poslovanju 2013 (Doing Business) koji su objavili Međunarodna finansijska korporacija (IFC) i Svjetska banka (SB).

Opterećenje po zaposleniku u FBiH iznosi 71%, a u RS-u 60,3%. Problem predstavlja i to što se poslodavcu vrlo malo vraća od onoga što uplati državi. Prema studiji “Politička, ekonomska i socijalna kriza u BiH 2012/2013” koja je urađena u okviru projekta “Uticaj na politike socijalnog uključivanja u BiH” oko 5% troškova poslovanja se odnosi na parafiskalne namete, a ostalih 15% na poreze i doprinose. Također, u studiji se navodi da jedno malo preduzeće, koje broji 20 zaposlenih i ostvari prihod od 1,5 miliona KM godišnje, za plate izdvaja u prosjeku 230.000 KM, a po osnovu raznih administrativnih taksi, komunalnih usluga i drugih obaveza mora izdvojiti 160.000 KM. Fiskalne i parafiskalne obaveze iznose oko 66.000 KM. U ovo ne ulaze porezi na dohodak, posebni doprinosi o privremenim poslovima i slično. Nadalje, u državi je prema Analizi opterećenja privrede u BiH (Udruženja poslodavaca u FBiH u saradnji sa Asocijacijom poslodavaca BiH i uz finansijsku podršku Međunarodne organizacije rada, decembar 2011. godine) 20% samofinansirajućih zaposlenika koji sami plaćaju doprinose.

Da bi preduzeće nesmetano obavljalo djelatnost neophodno je da se pridržava preko 20 zakona vezanih za plaćanje raznih fiskalnih i parafiskalnih dažbina i oko 30 zakona kojima su, ako ih se ne pridržava, predviđene kaznene odredbe. Također, preduzeće je dužno da u toku godine preda preko 150 raznih prijava i obrazaca. U kantonima je situacija još složenija, jer su nameti privrednicima u kantonima još veći, a svaki kanton ima svoje propise.

Parafiskalni nameti koji opterećavaju poslodavce su: doprinosi za turističke zajednice, vodoprivredu, zaštitu šuma, civilnu zaštitu, komunalne takse i članarine za komore. Naknade

(parafiskalni nameti) se mogu pratiti preko budžeta svih nivoa državne organizacije vlasti, tj. na administrativno-teritorijalnom nivou. U skladu sa ovim i razlikuju se: državne naknade, tj. naknade na nivou BiH; entitetske i naknade BD BiH, tj. naknade na nivou bh entiteta i BD BiH; kantonalne naknade, tj. naknade na nivou kantona i opštinske naknade, tj. naknade na nivou opština.

S obzirom da su problemi i opterećenja privrede identifikovani, sada se nameće pitanje – na koji način se problemi, odnosno preveliko opterećenje privrede u BiH može riješiti? Jedan od mogućih načina jeste izrada sveobuhvatnog registra parafiskalnih nameta u BiH, kako bi se na taj način došlo do smanjenja određenih parafiskalnih nameta ili eventualno do njihovog potpunog ukidanja.

1.3 Ciljevi istraživanja

Glavni cilj istraživanja jeste identifikovati parafiskalne namete za obrte/zanate i mala i srednja preduzeća u BiH, FBiH, RS, i BD, kako bi se utvrdio njihov utjecaj na poslovno okruženje obrta/zanata, malih i srednjih preduzeća u BiH. Da bi ostvarili glavni cilj istraživanja, prvo je potrebno realizovati operativne ciljeve istraživanja, a to su:

1. Identifikovati vrste parafiskalnih nameta koje su dužni plaćati obrti/zanati i mala i srednja preduzeća na nivou BiH, entiteta, Brčko Distrikta, kantona, i općina.
2. Prikupiti i analizirati informacije o zakonima, propisima, pravilnicima i odlukama (na entitetskim, kantonalnim i općinskim nivoima) o utvrđivanju parafiskalnih nameta za obrte/zanate, mala i srednja preduzeća.
3. Prikupiti podatke vezane za osnovicu i stopu po kojoj se parafiskalni nameti obračunavaju.
4. Uvidjeti razlike, ako postoje, u parafiskalnim nametima, između entiteta, kantona i određenih općina.
5. Pokušati dati osnovne preporuke za unaprijeđenje sistema.

2. ISTRAŽIVAČKA METODA

U svrhu ostvarenja ciljeva istraživanja, i u skladu sa definisanim problemom istraživanja, koristit će se primarne i sekundarne istraživačke metode. Primarna istraživačka metoda odnosi se na intervjuisanje određenih predstavnika općina i poduzetnika, kako bi se na taj način utvrdili parafiskalni nameti na nivou jedne općine, ali i opterećenje poduzetnika. Sekundarne istraživačke metode odnose se na pretraživanje dostupnih relevantnih dokumenata, npr. zakoni, pravilnici, odluke, i propisi o parafiskalnim nametima na nivou entiteta, kantona, općina i Brčko Distrikta. Također, koristit

će se statističke i grafičke metode prilikom obrade prikupljenih podataka. Prilikom istraživanja, intervjuisane su nadležne osobe iz općine Ilidža, Srednjobosanskog kantona, i Brčko distrikta. Podaci koji se odnose na entitete su prikupljeni koristeći sekundarne istraživačke metode. Također, intervjuisano, odnosno anketirano je i devet poduzetnika, te su rezultati istraživanja prezentovani u narednoj sekciji ovog dokumenta.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

S obzirom da su naknade dio budžetskih prihoda na svim nivoima državne vlasti, tako se mogu identificirati i pratiti, tj. analizirati i konsolidirati preko budžeta svih nivoa državne organizacije vlasti, drugim riječima, na administrativno-teritorijalnom nivou. Shodno tome, postoje:

- Državne naknade – naknade na nivou BiH,
- Entitetske naknade – naknade na nivou entiteta i Brčko Distrikta,
- Kantonalne naknade – naknade na nivou kantona,
- Općinske naknade – naknade na nivou općina.

U grupu parafiskalnih nameta ulaze razne vrste taksi, naknada i članarina, koje su svrstane u grupu posebnih taksi i naknada iz kategorije neporeznih prihoda. Tu pripadaju: komunalne takse, posebna vodoprivredna naknada za iskorištavanja voda, posebna vodoprivredna naknada za zaštitu voda, naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma, članarine turističkoj zajednici, članarine privrednim, vanjskotrgovinskim i obrtnim komorama, itd. U posebnom prilogu na kraju ovog teksta, dat je pregled parafiskalnih nameta koji se naplaćuju na nivou BiH, entiteta, kantona, općina i Brčko Distrikta. U tom pregledu su, prema pripadnosti prihoda od pojedinih taksi i naknada, navedene:

- Entitetske naknade i takse koje predstavljaju prihod budžeta Federacije BiH, odnosno Republike Srpske, u cijelosti;
- Kantonalne administrativne takse koje su prihod kantona ili kantona i općina u FBiH (u omjeru zavisno od propisa kantona);
- Općinske naknade i takse (100% prihod Općine);
- Naknade i takse koje se dijele između Federacije, kantona i općina, u skladu sa posebnim propisima kojima je regulisano njihovo plaćanje;
- Naknade i takse koje se dijele između Republike Srpske i općina, u skladu sa posebnim propisima kojima je regulisano njihovo plaćanje;
- Posebne naknade (vodne, cestovne, naknade za šume, za zaštitu okoliša, i sl.);

- Ostale posebne naknade, i članarine.

Samim pogledom na spisak svih tih naknada može se vidjeti koliko su privrednici u BiH opterećeni raznim parafiskalnim nametima. Svakako, upitna je opravdanost tolikog broja nameta i visina stopa određenih taksi i naknada, s obzirom na trenutno stanje privrede u državi, ali i stvarne koristi koje plaćanje ovih nameta pruža njihovim obveznicima.

3.1 Parafiskalni nameti na nivou BiH

Naknade na nivou BiH uvodi i naplaćuje država. Iako je teško doći do svih vrsta naknada koje ulaze u budžet BiH, neke od najkarakterističnijih koje predstavljaju opterećenje za privredu i građane BiH su:

- Naknade za korištenje spektra frekvencija,
- Naknade/prihodi DERK-a (Državna regulatorna komisija za električnu energiju)
- Naknade za usluge carinjenja roba u uvozu i izvozu,
- Naknade za izdavanje različitih rješenja i saglasnosti državnih organa (za osnivanje pravnih lica čiji je osnivač strano lice, za uvoz i izvoz određenih roba, i sl.)
- Članarina vanjskotrgovinskoj komori BiH
- Administrativne takse
- Sudske takse

3.1.1 Naknade za korištenje spektra frekvencija

Regulisane su Zakonom o komunikacijama ("Službeni glasnik BiH", br. 31/03, 75/06, 32/10 i 98/12) i Pravilom o naknadama za dozvole u radio-komunikacijama u BiH. Naredna table sadrži podatke o službama koje koriste radio-komunikacije, godišnjoj naknadi za dozvole u radio-komunikacijama, naknade za administrativno-tehničku obradu zahtjeva te način obračuna.

R.br.	Služba	Godišnja naknada za dozvole u radio-komunikacijama (KM)	Naknada za administrativno-tehničku obradu zahtjeva (KM)	Način obračuna
1.	FIKSNA SLUŽBA			
1.1.	Mikrovalni link tačka-tačka	750	100	po linku (radio-trasi)

1.2.	Mikrovalni link tačka-tačka (prijenosni/nomadski)	1500	100	po linku
1.3.	Bežični pristupni sistemi u dodijeljenom bloku frekvencija	300	100	po baznoj stanici u pristupnom sistemu I sistemu tačka-više tačaka, po linku (radio-trasi) u sistemu tačka-tačka
1.4.	Mikrovalni link tačka - više tačaka za distribuciju RTV kanala	500	100	po baznoj stanici u sistemu tačka više tačaka
1.5.	Zemaljska satelitska stanica	1,500	100	po stanici
1.6.	Zemaljska satelitska stanica - prijenosna (SNG i sl)	2,000	100	po stanici
1.7.	VSAT mreža			
1.7.1.	Centralna jedinica – hub	1,000	50	po stanici
1.7.2.	≤20 VSAT stanica u mreži	4,500	100	po sistemu
	>20 stanica u mreži	6,000	100	po sistemu
1.7.3.	VSAT terminalna stanica čija je centralna stranica izvan teritorije BiH	750	50	po stanici
2.	MOBILNA SLUŽBA			
2.1.	Bazna stanica ili repeter u kopненоj mobilnoj službi	300	100	po baznoj stanici /repeteru
2.2.	Fiksna radiostanica u kopненоj mobilnoj službi	20	20	po stanici
2.3.	Mobilna radiostanica u kopненоj mobilnoj službi			

2.3.1.	od 1 do 5 stranica	20	50	po sistemu
2.3.2.	od 6 do 50 stranica	100	100	po sistemu
2.3.3.	od 51 do 200 stranica	500	150	po sistemu
2.3.4.	od 201 do 1000 stranica	2000	200	po sistemu
2.3.5.	više od 1000	5000	300	po sistemu
2.4.	Sistem za jednosmjerno pozivanje osoba	200	100	po sistemu - nezavisno od broja stanica
2.5.	Bazna stanica u komercijalnim javnim mobilnim telekomunikacijskim mrežama	200	50	po stanici
3.	ZRAKOPLOVNA, POMORSKA SLUŽBA I SLUŽBE RADIODETERMINACIJE I RADIONAVIGACIJE			
3.1.	Radiostanica na letjelici i plovilu, mobilna stanica u službi radioterminacije i radionavigacije	50	50	po stanici
3.2.	Zrakoplovna, obalna, radioterminacijska, radionavigacijska stanica	100	50	po stanici

3.1.2 Naknade/prihodi DERK-a

Naknade/prihodi DERK-a regulisane su Zakonom o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u BiH (“Službeni glasnik BiH”, br. 7/02 I 13/03), čl. 7 i 18. Pravilnika o tarifnom postupku (“Službeni glasnik BiH”, br. 44/05). Zahtjev za odobrenje tarifa se podnosi i razmatra u skladu sa Metodologijom za izradu tarifa za usluge prijenosa električne energije, Nezavisnog operatora sistema i pomoćne usluge, utvrđenoj posebnim aktom DERK-a. Metodologijom se utvrđuje struktura tarifa i način za određivanje cijena u djelatnostima prijenosa električne energije i upravljanja prijenosnom mrežom. Metodologija mora uvažavati sljedeće ciljeve: da odobrene tarife budu transparentne, nediskriminirajuće i zasnovane na opravdanim troškovima rada i održavanja, da podstiču energetska efikasnost, stvaraju stabilne odnose na tržištu električne energije, podstiču raz-

voj prijenosne djelatnosti, uvažavaju zaštitu okolice i da odražavaju standarde uobičajene međunarodne prakse.

3.1.3 Naknade za usluge carinjenja roba u uvozu i izvozu

Naknade za usluge carinjenja roba u uvozu i izvozu regulišu se Zakonom o carinskoj politici Bosne i Hercegovine kojim regulisani su osnovni elementi sistema za carinsku zaštitu privrede BiH, prava i obaveze svih subjekata u postupcima carinjenja robe i putnika. Carinska tarifa je u rasponu od 0 do 30%, a prosječna stopa carine je 8,96%. Iz navedenog primjera obračuna carine, može se vidjeti kojim su to dodatnim naknadama i taksama opterećeni privrednici u BiH:

Obračun carine

Kupljeno je 20 proizvoda,

Fakturna vrijednost je 500 € po komadu,

Odobren je popust 10%,

Naknadni popust 900 €,

Troškovi prijevoza:

Zemlja izvoznica– Granica BiH 500 €

Granica BiH – Sarajevo 300 €

Troškovi osiguranja do granice BiH 250 €

Carina 15%,

Naknada za procesnu obradu JCI KM 50,

Federalna administrativna taksa KM 5,

Naknada za usluge carinskog organa KM 50,

Kurs 1 € = 1.9558830 KM

Utvrđivanje carinske vrijednosti:

20 kom x 500 € = € 10.000,00

- 10% = € 1.000,00

Svega = € 9.000,00

Prijevoz: € 500,00

Troškovi osiguranja do granice € 250,00

Carinska vrijednost u eurima € 9.750,00

Carinska vrijednost u domaćoj valuti:

9.750 € x 1.955830 KM = 19.096,34 KM

Obračun carine: 19.096,34 x 15% = 2.860, 40 KM

Naknada stvarnih troškova carinskog organa:

Naknada za procesnu obradu JCI KM 50,00

Federalna administrativna taksa KM 5,00

Naknada za usluge carinskog organa KM 50,00

Sveukupno: KM 2.965,40

3.1.4 Članarina Vanjskotrgovinskoj komori BiH

Od početka 2004. godine, kod privrednih komora je uspostavljen princip dobrovoljnosti članstva, što se direktno odražava i na obaveze plaćanja članarine. Međutim, princip dobrovoljnosti članstva trenutno ne vrijedi kod Vanjskotrgovinske komore BiH. Također, načelo dobrovoljnosti ne važi ni kod obrtničkih komora, kod kojih se članom komore postaje upisom u Obrtni registar.

Članarinu, odnosno naknadu Vanjskotrgovinskoj komori BiH reguliše Zakon o vanjskotrgovinskoj komori BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 30/01), odnosno Odluka o članarini Vanjskotrgovinskoj komori BiH, koja se donosi svake godine. Obavezu plaćanja članarine imaju sljedeći privredni subjekti: preduzeća, banke, osiguravajuća društva i druga pravna-privredna lica koja su registrovana za obavljanje poslova sa inostranstvom. Pravna-privredna lica registrovana za obavljanje poslova sa inostranstvom na prostoru BiH koja obavljaju vanjskotrgovinski promet plaćaju članarinu na vrijednost uvezene robe iskazane u carinskoj deklaraciji kvartalno i to:

- 0,1% na ostvareni ukupan kvartalni uvoz do 10.000.000,00 KM, minimalno 20,00 KM mjesečno i ne više od 1.666,67 KM mjesečno.
- 0,05% na ostvareni ukupan kvartalni uvoz od 10.000.000,00 KM do 50.000.000,00 KM, ili maksimalno 3.333,34 KM mjesečno.
- 0,03% na ostvareni ukupan kvartalni uvoz veći od 50.000.000,01 KM fiksno 5.000,00 KM mjesečno.

Visina članarine za svakog člana utvrđuje se na osnovu podataka o uvozu koje Komora dobiva od Uprave za indirektno oporezivanje BiH. Član plaća članarinu na osnovu kvartalnih obavještenja koja mu dostavlja Komora.

Banke, osiguravajuća društva i privredno pravna lica iz oblasti saobraćaja (cestovni promet, željeznički promet, zračni promet, djelatnost putničkih agencija i turoperatora, poštanske aktivnosti, telekomunikacije i ostale prateće djelatnosti te agencije u saobraćaju), građevinarstva kao i drugi članovi Komore plaćaju članarinu od 0,2% na utvrđenu osnovicu. Osnovica za utvrđivanje članarine je iznos isplaćenih bruto plaća zaposlenih.

3.1.5 Takse

Takse predstavljaju parafiskalni izvor budžetskih prihoda države koje privreda i građani plaćaju za izvršenje različitih usluga državne administracije (izdavanje različitih vlasničko-pravnih i korisničkih dokumenata vezanih za imovinu, prihode, radno-pravni i poslovni status i sl.). Njihove osnovne karakteristike su:

- Plaćaju se samo za nematerijalne usluge državnih organa
- Plaćaju se po zahtjevu korisnika usluga, tj. prilikom njihovih obraćanja nadležnim državnim organima za izvršenje određenih usluga,
- Neizdašne su, tj. u odnosu na druge izvore su bilansno zanemarljive,
- Neelastične su, tj. neprilagodljive vrijednosti predmeta usluga,
- Predstavljaju davanje u novcu, koje može biti: direktno (u gotovom novcu uz izdavanje priznanice) i indirektno (putem taksenih marki i taksenih formulara),
- Predstavljaju veoma star oblik javnih prihoda,
- Savremene države ih, zbog njihovih brojnih manjkavosti zamjenjuju porezima.

Takse po raznim osnovama nisu jedinstvene na teritoriji BiH. Prema općoj klasifikaciji, u BiH se pojavljuju sljedeće tri skupine taksa kao izvor budžetskih prihoda i direktnih poreza za usluge koje izvršavaju tj. pružaju nadležni državni organi privredi i građanima, a to su: administrativne, sudske i komunalne takse.

Administrativne takse pojavljuju se kao: općinske/opštinske, kantonalne, entitetske i državne. Kantonalne takse naplaćuju se u kantonima Federacije BiH. Neke od taksi koje opterećuju privredu i građane na nivou kantona su: taksa za pretvaranje poljoprivrednog u građevinsko zemljište, taksa za veterinarsko-sanitarne preglede životinja i biljaka, taksa za ovjeru političkih stranaka (1.00-15.000KM).

Administrativne takse na nivou BiH uvodi i naplaćuje država BiH. Neke od administrativnih taksi koje opterećuju privredu i građane na nivou BiH su: transportne dozvole, podnošenje carinske dokumentacije na pregled i ovjeru (5,00 KM za graničnu prijavu), takse na izdavanje putnih isprava (pasoši i vize) i njihovo produžavanje, na različita rješenja državnih organa.

Sudske takse naplaćuju sudovi svih nivoa administrativno-teritorijalne organizacije države BiH, tj. općinski, kantonalni, entitetski, Sud Brčko Distrikt BiH i Sud BiH. U prilogu se nalazi taksena tarifa sudskih taksi u BiH.

3.2 Parafiskalni nameti u Federaciji BiH

Naknade i članarine čiji su obveznici plaćanja privrednici u FBiH, koje su ovdje detaljnije obrazložene su:

- Naknada vodoprivrednim zajednicama,
- Naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma,

- Naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća,
- Naknada za zapošljavanje lica sa invaliditetom,
- Članarina turističkim zajednicama,
- Članarina privrednim i obrtničkim komorama.

Ono što je zajedničko za sve ove naknade, odnosno članarine je:

- Svaka posebno je regulisana posebnim propisima (zakonskim i podzakonskim aktima)
- Postoji relativno veliki broj obveznika za njihovo plaćanje,
- Skoro sve se plaćaju u toku godine putem akontacije, a konačno po godišnjem obračunu,
- Njihova uplata se vrši na uplatne račune i oznake vrste prihoda koji su propisani Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda,
- Najveći dio obveznika mora, uz polugodišnji i godišnji obračun, i na za to propisanim obrascima, podnositi posebne izvještaje radi praćenja redovnosti njihove uplate,
- Za većinu naknada, odnosno članarina, su propisane sankcije zbog neplaćanja, odnosno zbog neblagovremenog plaćanja,
- I u skladu sa posljednjim izmjenama Zakona o Poreznoj upravi FBiH, nadležnost za kontrolu značajnog dijela propisa koji regulišu posebne naknade i članarine, data je Poreznoj upravi FBiH.

3.2.1 Vodne naknade

Obračun i plaćanje vodnih naknada u FBiH uređuje: Zakon o vodama (“Službene novine FBiH”, br. 70/06), Odluka o visini posebnih vodnih naknada (“Službene novine FBiH”, br. 46/07) i Pravilnik o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza po osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada (“Službene novine FBiH”, br. 92/07 i 46/09). Propisane vodne naknade se svrstavaju u dvije grupe: opća vodna naknada i razne posebne vodne naknade.

3.2.2 Opća vodna naknada

Obveznikom plaćanja opće vodne naknade smatra se svako fizičko i pravno lice koje je registrovano za obavljanje djelatnosti na osnovu rješenja izdanog od nadležnog organa. Što znači da obveznici plaćanja opće vodne naknade sva pravna lica koja se registruju kod suda, pravna i druga lica koja se registruju kod nadležnih ministarstava (udruženja, strana predstavništva, fondacije), kao i fizička

lica – samostalni privrednici (obrtnici) koja rešenja za obavljanje djelatnosti dobijaju od nadležnih općinskih organa samo za svoje zaposlene.

Osnovicu za obračun opće vodne naknade predstavlja neto plaća zaposlenika u radnom odnosu na određeno i neodređeno vrijeme. Pored neto plaće, osnovicu za obračun i plaćanje opće vodne naknade predstavljaju i neto primanja po osnovu obavljanja svih tzv. drugih samostalnih djelatnosti i povremenog samostalnog rada. Iako isplate određenih naknada (topli obrok, regres za godišnji odmor, otpremnina, prijevoz na posao i sa posla, razne pomoći) iznad propisanog neoporezivog iznosa, kao i tzv. koristi zaposlenika, po propisima o porezu na dohodak, imaju karakter plaće i podliježu plaćanju svih obaveza kao i same plaće, po mišljenju Federalnog ministarstva finansija, iako još uvijek nezvaničnom, na takve isplate ne bi trebalo da se plaća opća vodna naknada.

Kada su u pitanju naknade po ugovoru o djelu i autorski honorari, osnovicu za obračun opće vodne naknade predstavlja neto isplata uvećanja za priznate troškove (20%, odnosno 30%), to jeste, iznos ukupne neto plate.

Opću vodnu naknadu, po stopi od 0,5%, obračunava i uplaćuje poslodavac – isplatilac plaće, na svoj teret, što znači da ova obaveza ne umanjuje primanja fizičkog lica, nego tereti troškove isplatioaca.

3.2.3 Posebna vodna naknada za korištenje površinskih i podzemnih voda

Obveznici plaćanja ove naknade su fizička i pravna lica koja vrše javno snabdijevanje potrošača, odnosno koja zahvaćaju vodu za vodo-snabdijevanje u količini koja prelazi obim opće upotrebe. Prema Zakonu o vodama, pod upotrebom vode za opće potrebe smatra se zahvaćanje vode iz vodonosnika i jezera, bez posebnih naprava za potrebe domaćinstva (voda za piće i održavanje čistoće), zahvaćanje vode iz bunara i izvora na vlastitom zemljištu za potrebe domaćinstava, prikupljanje i korištenje oborinskih voda i rekreacija na vodama. Ne smatra se korištenjem vode za opće potrebe upotreba vode za navodnjavanje i korištenje vode u tehnološkom procesu pri obavljanju privredne djelatnosti. Posebnom Instrukcijom Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva precizirano je da ovu posebnu naknadu obračunava i plaća javno komunalno preduzeće – operator vodovodnog sistema na osnovu ukupnih količina zahvaćene vode, s tim što u računima za isporučenu vodu, koji se ispostavljaju krajnjim korisnicima, kao odvojenu stavku iskazuje obračun ove naknade.

Osnovica za obračun ove, kao i drugih podvrsta u okviru ove kategorije naknade je količina zahvaćene vode. Iznos ove naknade jeste $0,01 \text{ KM} / \text{m}^3$. Kao posebni obveznici plaćanja ove naknade is-

taknuta su fizička i pravna lica koja vrše zahvaćanje i flaširanje vode i mineralne vode, koja su dužna da plate 2,00 KM/m³ zahvaćene vode koja se koristi za flaširanje. Fizička i pravna lica koja zahvataju vodu radi navodnjavanja, kao i fizička i pravna lica koja zahvataju vodu radi uzgoja ribe u ribnjacima, oslobođeni su plaćanja ove naknade (plaća se naknada samo na uzgoj ribe).

Naknada od 0,03 KM/m³ zahvaćene vode propisuje se za korištenje (zahvaćanje) vode za industrijske procese, uključujući i termoelektrane.

Obveznici plaćanja ove naknade dužni su ugraditi mjerne uređaje i voditi evidenciju o količinama zahvaćene vode.

3.2.4 Posebna vodna naknada za korištenje vode za proizvodnju električne energije

Obveznici plaćanja ove naknade su pravna i fizička lica koja koriste vodu za proizvodnju električne energije u hidroelektranama, čak i u slučaju kada se voda isporučuje hidroelektrani koja se nalazi u drugoj državi. Iznos naknade dobije se množenjem ukupne količine proizvedene električne energije u obračunskom period, izražene u kilovat-satima, sa iznosom naknade po kwh, a to je 0,001 KM/kwh.

3.2.5 Posebna vodna naknada za zaštitu voda

Prvoj grupi obveznika za plaćanje naknade za zaštitu voda pripadaju fizička i pravna lica koja vrše direktno ispuštanje otpadnih voda u površinske vode, indirektno ispuštanje otpadnih voda u podzemne vode, ispuštanje otpadnih tehnoloških voda u javni kanalizacioni sistem iz objekata i postrojenja koji podliježu obavezi pribavljanja okolinske dozvole. Ova naknada se obračunava množenjem količine zagađenja voda u obračunskom periodu, izražene kroz tzv. ekvivalentni broj stanovnika – ES (koji se utvrđuje po posebnoj metodologiji) sa iznosom naknade po 1 ES, a to je 2,00 KM/1 ES.

Komunalna preduzeća koja upravljaju vodovodnim i kanalizacionim sistemom stepen zagađenja otpadnih voda utvrđuju posredno, tako što pomnože količine ukupno isporučene vode (u m³), sa koeficijentom zagađenja, koji za pojedine zagađivače iznose: građani (domaćinstva) – 0,02; neproizvodne djelatnosti – 0,02; prerađivačka industrija – 0,10; zanatstvo i uslužne djelatnosti – 0,05; ostale djelatnosti – 0,02.

Obračun ove naknade iskazuje se kao posebna stavka na računima koji se ispostavljaju krajnjim korisnicima.

Drugo grupi obveznika plaćanja naknade za zaštitu voda pripadaju fizička i pravna lica na čije ime je registrovano transportno sredstvo ili su vlasnici građevinske mašine, koja kao sredstvo za pogon koriste naftu ili naftne derivate. Iznos ove naknade obračunava se tako što se količina zagađene vode, izražena kroz ES, pomnoži sa 2,00 KM.

Sljedeća grupa obveznika plaćanja naknade za zaštitu voda su fizička i pravna lica koja vrše uzgoj ribe u vještačkim ribnjacima ili kavezima. Naknada se određuje množenjem količine proizvedene/prodate ribe u obračunskom period, izražene u kg, sa visinom naknade utvrđene po kg, a to je 0,05 KM/kg.

Također, obveznici plaćanja naknade za zaštitu voda su i proizvođači ili uvoznici vještačkog đubriva, koji naknadu plaćaju na svaki kilogram proizvedenog ili uvezenog vještačkog đubriva, u visini od 0,005 KM/kg.

I konačno, naknadu za zaštitu vode plaćaju proizvođači ili uvoznici hemikalija za zaštitu bilja u iznosu od 0,075 KM po kg proizvedene ili uvezene hemikalije.

3.2.6 Posebna vodna naknada za vađenje materijala iz vodotoka

Fizička ili pravna lica koja vrše eksploataciju materijala iz vodotoka obavezna su da plaćaju ovu posebnu vodnu naknadu. Naknada se izračunava tako što se količina izvađenog materijala iz vodotoka u obračunskom period izražena u kubnim metrima, pomnoži sa iznosom naknade od 1,50 KM/m³.

3.2.7 Posebna vodna naknada za zaštitu od poplava

Postoje dvije grupe obveznika za plaćanje ove naknade, a to su:

- Vlasnici poljoprivrednog, šumskog i građevinskog zemljišta, koje je zaštićeno objektima za zaštitu od poplava koji su u vlasništvu FBiH, koji plaćaju naknadu od 5,00 KM po hektaru ukupno zaštićene površine, na godišnjem nivou;
- Vlasnici stambenih, poslovnih i drugih objekata koji su zaštićeni objektima za zaštitu od poplava koji su u vlasništvu FBiH, koji plaćaju naknadu od 0,10 KM po jednom kvadratnom metru korisne površine zaštićenog stambenog, poslovnog ili drugog objekta, na godišnjem nivou.

3.2.8 Naknada za korištenje, zaštitu i unaprjeđenje šuma

Obaveza plaćanja naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma uvedena je polovinom 2002.godine, donošenjem Zakona o šumama ("Službene novine FBiH", br. 20/02, 29/03 i 37/04), koji se primjenjivao do 27.11.2009.godine, nakon čega je zamijenjen Uredbom o šumama ("Službene novine FBiH", br. 83/09, 26/10 i 38/10). Zakon o šumama je osporen jer je utvrđeno da je njime povrijeđeno pravo općina na lokalnu samoupravu.

Propis kojim je bliže uređen način obračuna i plaćanja naknade za općekorisne funkcije šuma je uputstvo o načinu obračunavanja, rokovima i postupku plaćanja naknada za zaštitu i unaprjeđenje šuma ("Službene novine FBiH", br. 44/10). Naknade koje se obračunavaju i uplaćuju za korištenje, zaštitu i unaprjeđenje šuma su:

1. Naknada za obavljanje stručnih poslova u šumama,
2. Naknada za korištenje državnih šuma,
3. Naknada za izdvajanje iz šumsko privrednog područja,
4. Naknada u postupku promjene namjene šuma i šumskog zemljišta (krčenje šuma),
5. Naknada za ekspropisano šumsko zemljište,
6. Naknada po osnovu zakupa državnog šumskog zemljišta,
7. Naknada po osnovu uspostave prava služnosti na državnom šumskom zemljištu,
8. Naknada za općekorisne funkcije šuma,
9. Ostali prihodi za korištenje, zaštitu i unaprjeđenje šuma.

Prema Uredbi i Uputstvu, obveznici plaćanja naknade za općekorisne funkcije šuma su sva pravna lica koja su registrovana za obavljanje djelatnosti na teritoriji FBiH, kao i dijelovi pravnih lica čije je sjedište van Federacije, a obavljaju djelatnost na teritoriji Federacije. Također, Uputstvom je utvrđeno da su obveznici i sva lica koja obavljaju samostalnu privrednu, profesionalnu i drugu djelatnost. Naknada za općekorisne funkcije šuma se plaća po stopi od 0,07% na osnovicu koja predstavlja ukupan prihod pravnog i drugog lica. Novouvedena naknada za korištenje državnih šuma plaća se po stopi od 7%, na osnovicu, ostvareni prihod od drveta (računajući cijenu drveta na panju) i prihod ostvaren od ne-drvnih šumskih proizvoda.

Intervjuisanjem poduzetnika, utvrđeno je da, pored članarine turističkim zajednicama, naknada za korištenje, zaštitu i unaprjeđenje šuma treba da bude ukinuta ili smanjena jer ne primaju nikakvu protiv-uslugu za plaćanje ovog nameta.

3.2.9 Naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća

Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (“Službene novine FBiH”, br. 39/03 i 22/06) propisana je naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća. Način obračuna i uplata naknade bliže su regulisani Uputstvom o načinu obračunavanja i uplati posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća (“Službene novine FBiH”, br. 81/08). Ovim Uputstvom je regulisano da se naknada za nesreće po stopi od 0,5% plaća na:

1. Zbirni iznos neto plaća svih zaposlenika, s tim da naknadu obračunava i plaća poslodavac, istovremeno sa isplatom neto plaće;
2. Zbirni iznos isplaćenih neto primanja od druge samostalne djelatnosti i povremenog samostalnog rada, s tim da naknadu obračunava i plaća isplatilac tih primanja.

3.2.10 Naknada za zapošljavanje lica sa invaliditetom

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom (“Službene novine FBiH”, br. 9/10), koji je stupio na snagu u martu 2010. godine, donio je nove obaveze za sva pravna lica. Ove obaveze sastoje se u tome da sva pravna lica podliježu obavezi zapošljavanja određenog broja lica sa invaliditetom koju mogu ispuniti na način da zaista zaposle utvrđeni broj lica sa invaliditetom ili da, umjesto toga, srazmjerno broju lica koja su bili dužni uposliti, (a nisu) plaćaju zakonom propisani iznos naknade. Članom 18. ovog Zakona definisana je obaveza zapošljavanja lica sa invaliditetom pod općim uslovima na otvorenom tržištu rada, u državnim organima, organima pravosuđa, lokalne uprave, javnim službama, ustanovama, fondovima, javnim preduzećima, privrednim društvima i drugim pravnim licima koja nisu osnovana za zapošljavanje lica sa invaliditetom, i ova obaveza je definisana na sljedeći način:

- Obaveza zapošljavanja najmanje jednog lica sa invaliditetom na svakih 39 zaposlenih, do 31.decembra 2009.godine,
- Obaveza zapošljavanja najmanje jednog lica sa invaliditetom na svaka 32 zaposlena, do 31. Decembra 2010.godine,
- Obaveza zapošljavanja najmanje jednog lica sa invaliditetom na svaka 24 zaposlena do 31.decembra 2011.godine,
- Obaveza zapošljavanja najmanje jednog lica sa invaliditetom na svakih 19 zaposlenih, do 31.decembra 2012.godine,
- Obaveza zapošljavanja najmanje jednog lica sa invaliditetom na svakih 16 zaposlenih, do 31.decembra 2013.

Subjekti koji imaju prethodno definisanu obavezu zapošljavanja lica sa invaliditetom, a svoju obavezu ne ispune, ovu obavezu dužni su mjesečno, pri isplati plaća, obračunati i uplatiti Fondu za poticanje rehabilitacije i lica s invaliditetom uplatiti novčani iznos u visini 25% prosječne plate u FBiH za svako lice s invaliditetom koje su bili dužni, a nisu zaposlili. Oni subjekti koji nemaju obavezu zapošljavanja invalidnih lica na način na koji je to predvidio član 18. Zakona, dužni su svakog mjeseca, pri isplati plaća svojim zaposlenicima uplaćivati Fondu poseban doprinos u iznosu 0,5% mjesečne bruto plaće svih zaposlenih (osim ako i sami zapošljavaju invalidna lica na temelju utvrđenih kriterija).

3.2.11 Članarine privrednim komorama FBiH i kantona

Osnovni propis koji reguliše poslovanje privrednih komora, uključujući i generalne odredbe o obveznicima i načinu plaćanja članarine je Zakon o privrednim/gospodarskim komorama u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 35/98 i 34/03). Prema ovom zakonu, članovi komora mogu biti preduzeća, privredna društva, osiguravajuća društva, banke, zadruge, finansijske organizacije, poslovna udruženja i zajednice, kao i zemljoradničke zadruge i članovi odgovarajućih saveza preko svojih asocijacija. Ako se neko od navedenih subjekata izjasni da želi biti član komore, on postaje obveznik na plaćanje članarine.

Prvobitno, osnovica i stopa članarine, način plaćanja i drugi propisi bili su regulisani posebnim odlukama, koje su donesene za svaku kantonalnu privrednu komoru i za Privrednu komoru FBiH. Sada, propisom na nivou FBiH, postoji jedinstveno regulisani način obračuna i plaćanja članarine za komore oba nivoa (federalni i kantonalni), s tim da kantonalne komore, svaka zasebno, mogu da donose odluke kojima, u okviru jedinstvene odluke, pobliže regulišu visinu članarine i odnose sa članovima.

Odluka o članarini Privrednoj/Gospodarskoj komori FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/08) primjenjuje se za privredne subjekte koji su potpisali pristupnicu za članstvo u Privrednoj/Gospodarskoj komori FBiH. Ova Odluka reguliše visinu i način plaćanja članarine Komori FBiH, s tim da predviđa i mogućnost utvrđivanja zajedničke članarine sa nekom od kantonalnih komora, pa se u tom slučaju ugovorom utvrđuje članarina za svaku od komora odvojeno i računi na koje će se vršiti plaćanje.

Veličina privrednog subjekta određuje visinu članarine:

- Privredni subjekti koji zapošljavaju preko 100 uposlenika plaćaju članarinu u visini 3‰ na bruto plaće,

- Privredni subjekti koji zapošljavaju manje od 100 uposlenika plaćaju članarinu u fiksnom iznosu od 4,00 KM po uposlenom.

Najmanji iznos članarine je 30,00 KM.

3.2.12 Članarina obrtničkim komorama

Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima ("Službene novine FBiH", br. 35/09) utvrđuje obavezu plaćanja članarine obrtničkim komorama, a preko njih i strukovnim udruženjima od obrtnika i drugih lica koja se opredijelila da budu članovi obrtničkih komora. Način obračuna i uplate članarine bliže su određeni Pravilnikom o visini, raspodjeli i načinu uplate članarine obrtnika i lica koja obavljaju srodne djelatnosti ("Službene novine FBiH", br. 52/10). Visina članarine utvrđuje se za svaku konkretnu godinu posebnom odlukom.

Zakonom o obrtu i srodnim djelatnostima utvrđeno je da su oblici udruživanja obrtnika i lica koja obavljaju srodne djelatnosti: udruženje obrtnika, udruženje lica koja obavljaju srodne djelatnosti, opće udruženje, Obrtnička komora kantona i Obrtnička komora FBiH. Obrtničke komore kantona osnivaju se u cilju zastupanja interesa svih obrtnika i lica koja obavljaju srodne djelatnosti na području jednog kantona.

Obveznici plaćanja članarine obrtničkim komorama su:

- Obrtnici koji samostalno ili u zajedničkom obrtu obavljaju djelatnost,
- Lica koja samostalno ili zajednički obavljaju srodnu djelatnost,
- Privredna i druga pravna lica koja su osnovana po drugim propisima, a dobrovoljno su se izjasnila da žele biti članovi komore.

Prema važećoj Odluci, osnovicu za obračun članarine predstavlja:

- Za obrtnike – osnovica za obračun doprinosa koju objavljuje Federalno ministarstvo finansija,
- Za privredna društva i druga pravna lica koja su se učlanila u komoru – ostvarena dobit u prethodnoj godini.

Stopa za obračun članarine koja se primjenjuje na navedene osnovice (i za obrt i za dobrovoljno učlanjene subjekte u komoru) je 1%.

Pregled osnovica za obračun doprinosa za poduzetnike po osnovu obavljanja samostalne djelatnosti za 2012. godinu, što je ujedno i osnovica za obračun obrtničke članarine:

1. Za obrt za koji se dohodak utvrđuje na osnovu poslovnih knjiga:
  - i. Slobodna zanimanja – 1.368,00
  - ii. Samostalne djelatnosti obrta i srodne djelatnosti – 809,00
  - iii. Samostalne djelatnosti u poljoprivredi i šumarstvu – 435,00
2. Za poduzetnike koji porez na dohodak plaćaju u paušalnom iznosu:
  - i. Za samostalnu djelatnost obrta i srodne djelatnosti – 684,00
  - ii. Za niskoakumulativne djelatnosti – 311,00
  - iii. Za samostalnu djelatnost u poljoprivredi i šumarstvu – 311,00
  - iv. Za samostalnu djelatnost taksi-prijevoz – 311,00

Članarina se raspoređuje na sljedeći način: obrtničkoj komori kantona 80%, Obrtničkoj komori FBiH 15% i Razvojni fond Obrtničke komore FBiH 5%. Obrtnička komora kantona dužna je 50% članarine prenijeti na transakcijski račun udruženja obrtnika koji su registrirani na području kantona za članove udruženja obrtnika koji su članovi tih udruženja, a koji su izmirili članarinu.

3.2.13 Članarine turističkim zajednicama

Zakon o turističkim zajednicama i promicanju turizma u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 19/96 i 28/03), Uredba o članarinama u turističkim zajednicama ("Službene novine FBiH", br. 18/09 i 2/12), Pravilnik o obliku i sadržaju obrasca za uplatu članarine turističkim zajednicama ("Službene novine FBiH", br. 50/03) i Pravilnik o proglašenju i razvrstavanju turističkih mjesta u razrede ("Službene novine FBiH", br. 50/03), regulišu obračun i plaćanje članarine turističkim zajednicama u FBiH.

Uredbom o članarinama u turističkim zajednicama propisano je da su obveznici plaćanja članarine turističkim zajednicama prava lica koja obavljaju djelatnost iz Odluke o standardnoj klasifikaciji djelatnosti u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 47/10), iz sljedećih područja i grana:

- Područje G/ Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla;
- Područje H / Prijevoz i skladištenje;
- Područje I / Djelatnost pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo);
- Područje J / Informacije i komunikacije;
- Područje K / Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja;
- Područje L / Poslovanje nekretninama;
- Područje M / Stručne, naučne i tehničke djelatnosti;
- Područje N / Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti;

- Područje R / Umjetnost, zabava i rekreacija;
- Područje S / Ostale uslužne djelatnosti.

Članarinu turističkim zajednicama dužna su plaćati i fizička lica – samostalni poduzetnici (obrtnici) koji na osnovu rješenja nadležnog organa obavljaju nabrojane djelatnosti. Visinu članarine koju plaća pravno i fizičko lice zavisi od: razreda turističkog mjesta gdje se nalazi sjedište ili poslovna jedinica pravnog, odnosno fizičkog lica, pripadnosti pravnom ili fizičkom licu i visine stope utvrđene Uredbom.

Razvrstavanje turističkih mjesta u razrede vrši se prema propisanim kriterijima, a to su: trogodišnji prosjek ostvarenog broja turističkih noćenja u turističkom mjestu (broj noćenja), broj turističkih noćenja po stanovniku (koeficijent intenziteta turističkog prometa), i ukupna vrijednost prometa u ugostiteljskoj djelatnosti po stanovniku (koeficijent specifičnog prometa).

Pored ovih kriterija propisani su i potkriteriji na osnovu kojih se utvrđuje razred turističkog mjesta. Osnovicu za obračun članarine predstavlja ukupan prihod.

U slučaju da pravno lice obavlja više djelatnosti na kojima se zasniva obaveza plaćanja članarine, članarina se plaća primjenom propisane stope na ukupan prihod djelatnosti koja se obavlja u većem obimu u odnosu na ostale djelatnosti. Na primjer, ako se pravno lice bavi trgovinom na veliko (sa učešćem u ukupnom prihodu od 80%) i trgovinom na malo (sa učešćem u ukupnom prihodu od 20%), za obračun članarine uzeti će se obzir samo ukupan prihod ostvaren u trgovini na veliko kao djelatnost koja prevladava.

Zavisno od kategorije (razreda) turističkog mjesta, Uredbom su utvrđene sljedeće stope za obračun članarine:

Turističko mjesto	Stopa	
	Pravna lica	Fizička lica
A	0,05	0,025
B	0,045	0,02
C	0,04	0,015
D	0,035	0,01

Usmjeravanje članarine turističkim zajednicama vrši se uplatom putem dva odvojena platna naloga: 80% na račun turističke zajednice kantona, a 20% na račun Turističke zajednice Federacije BiH.

Prilikom intervjuisanja poduzetnika, utvrđeno je da su posebno nezadovoljni visinom članarine turističkim zajednicama, te da se poseban akcent treba staviti na visinu i opravdanost postojanja ovog parafiskalnog nameta.

Primjer općine Ilidža – naknade/prihodi općine Ilidža:

1. Općinske komunalne takse
  - Općinske komunalne naknade za istaknutu firmu;
  - Ostale općinske komunalne naknade i takse;
2. Ostale budžetske naknade i takse;
  - Naknade za izgradnju i održavanje javnih skloništa;
  - Naknada za dodijeljeno zemljište;
  - Naknada za uređenje građevinskog zemljišta;
  - Naknada po osnovu prirodne pogodnosti – renta;
  - Naknade po osnovu tehničkih pregleda građevina i propisanih minimalnih uslova za početak rada;
  - Naknada za postupak legalizacije građevina;
  - Naknada za zauzimanje javnih površina;
3. Naknade i takse po federalnim propisima i drugim propisima;
  - Naknade za korištenje podataka premjera i katastra;
  - Naknada za upotrebu cesta za vozila pravnih lica;
  - Naknada za upotrebu cesta za vozila građana;
  - Naknada za korištenje cestovnog zemljišta;
  - Posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća gdje je osnovica zbirni iznos neto primanja po osnovu druge samostalne djelatnosti i povremenog samostalnog rada;
  - Posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća gdje je osnovica zbirni iznos neto plata.

3.3 Parafiskalni nameti u Republici Srpskoj

Parafiskalni nameti privredi RS godišnje uzmu oko 190 miliona KM, što je značajan trošak u poslovanju preduzeća, koja su svakako opterećena dugotrajnom ekonomskom krizom i hroničnom nelikvidnošću, kako to ističu predstavnici poslovne zajednice i ekonomisti. Trenutno privreda Republike Srpske je opterećena sljedećim parafiskalnim nametima:

- Republička taksa
- Administrativne, sudske i komunalne takse
- Naknade za vodoprivredu
- Naknade za zaštitu šuma
- Naknade za protivpožarnu zaštitu
- Naknada za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom
- Naknada za pusteve
- Članarina privrednim komorama

3.3.1 Republička taksa

Obaveze po osnovu republičke takse utvrđene su Zakonom i izmjenama Zakona o posebnim republičkim taksama ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 8/94, 29/00, 18/01, 22/01, 73/02, 14/04, 41/05, 51/06). Ovim zakonom predviđena je obaveza plaćanja republičke takse za:

- Pravna lica Republike Srpske;
- Poslovne jedinice koje u Republici Srpskoj obavljaju registrovanu djelatnost pravnog lica koje ima sjedište stvarne uprave i kontrole izvan Republike Srpske;
- Predstavništva pravnih lica koja imaju sjedište izvan Republike Srpske;
- Domaća i strana fizička lica koja u Republici Srpskoj obavljaju preduzetničku djelatnost.

U narednoj tabeli dat je pregled obaveza po osnovu republičke takse:

R.br.	Djelatnost obveznika posebne republičke takse (PRT)	Iznos propisane PRT u KM
1.	Bankarstvo, elektroprivreda, poštanske i telekomunikacione usluge, osiguranje imovine i lica i drugo finansijsko posredovanje	5.000,00
2.	Trgovina, osim trgovine na malo prehrambenim proizvodima	2.500,00
3.	Ostale djelatnosti i predstavništva	500,00
4.	Pravno lice i poslovna jedinica koji su registrovani u toku godine za koju se plaća PRT	100,00
5.	Pravno lice i poslovna jedinica koji u prethodnoj godini nisu ostvarili promet od registrovane djelatnosti	100,00

6.	Ugostiteljska, trgovinska, advokatska i apotekarska djelatnost – preduzetnici	250,00
7.	Ostale djelatnosti – preduzetnici	50,00
8.	Preduzetnik koji je registrovan u toku godine za koju se plaća PRT	20,00
9.	Preduzetnik koji u prethodnoj godini nije ostvario promet od registrovane djelatnosti	20,00

Napomena: PRT se umanjuje za mala pravna lica 40% i za srednja 20%.

3.3.2 Administrativne takse

Regulisane su Zakonom o administrativnim taksama (“Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 100/11). Ovim zakonom propisuje se i određuje naplata naknade i administrativnih taksi za spise i radnje u upravnim i drugim stvarima u postupku kod:

- Ministarstava, drugih organa republičke uprave, organa lokalne samouprave, te drugih državnih organa,
- Preduzeća, ustanova, fondova i udruženja građana.

Taksa koja se plaća za spise i radnje, i visina takse određuje se taksenom tarifom. Taksa se ne može naplatiti ako nije propisana taksenom tarifom, a naplaćivanje naknade može se vršiti samo ako je propisana Zakonom o administrativnim taksama. Naknade se plaćaju za prijem, otpust i odricanje iz državljanstva Republike Srpske, odnosno Bosne i Hercegovine, i za ostale radnje u predmetima državljanstva.

U slučaju da taksenom tarifom nije drugačije određeno, taksena obaveza nastaje:

1. Za pismene podneske – u trenutku kada se predaje, a za usmeno saopštenje dato u zapisnik – kada se zapisnik sastavlja,
2. Za rješenja, dozvole i druge isprave – u trenutku podnošenja,
3. Za upravne radnje – u trenutku podnošenja zahtjeva za izvršenje tih radnji.

Taksa se plaća u momentu kada taksena obaveza nastane.

Naknada se plaća u trenutku kada se podnosi zahtjev za upravne radnje u predmetima državljanstva. Ukoliko je taksenom tarifom određeno da se taksa plaća zavisno od vrijednosti predmeta, onda se kao osnovica za obračun takse uzima vrijednost koja je označena u ispravi ili podnesku. Takse se plaćaju u administrativnim taksenim markama jedinstvene emisije. Taksene marke se izdaju u apo-

enima od 1, 2, 5, 10 i 50 KM. Ukoliko je iznos propisane takse veći od 100 KM, onda se taksa plaća gotovim novcem, nalogom u korist računa budžeta Republike Srpske.

3.3.3 Sudske takse

Zakon o sudskim taksama ("Službeni glasnik RS", br. 73/08 I 49/09) uređuje način plaćanja sudske takse, a postupci koji pobliže određuju visinu takse za pojedine radnje utvrđeni su u Taksenoj tarifi.

Obaveza za plaćanje takse nastaje za:

1. Tužbe i podneske – dan kada se podnese tužba;
2. Sudske odluke – dan donošenja sudske odluke;
3. Sudsko poravnanje – kada se poravnanje zaključi;
4. Paušalnu taksu u postupku raspravljanja zaostavštine – dan donošenja rješenja o nasljeđivanju;
5. Postupak stečaja – dan donošenja rješenja o glavnoj diobi u postupku stečaja;
6. Postupak likvidacije – dan donošenja Rješenja o zaključenju likvidacionog postupka;
7. Sudske prepiske – kada se zatraže od suda;
8. Za ostale radnje – kada se zatraži njihovo preduzimanje.

3.3.4 Komunalne takse

Zakon o komunalnim taksama ("Službeni glasnik SR BiH", br. 21/77, 35/88 i 26/89) reguliše način plaćanja komunalne takse. Naknada za komunalnu taksu plaća se po odlukama o visini komunalne takse, koje se donose na nivou lokalnih zajednica. Visina komunalnih taksi, te njihova neujednačenost od općine do općine je još jedan problem koji poduzetnici posebno naglašavaju.

3.3.5 Naknade za vodoprivredu

Regulisane su Zakonom o vodama ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 50/06 I 92/09), kojim su određene osnovice za obračunavanje i plaćanje posebnih vodnih naknada. Visina stope posebnih vodnih naknada, koje obračunavaju i plaćaju obveznici posebne vodne naknade određena je Odlukom o stopama posebnih vodnih naknada ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 53/11 i 119/11). Posebne vodne naknade određene su u četiri grupe:

1. Naknada za zahvatanje površinskih i podzemnih voda,
2. Naknada za proizvodnju električne energije dobivene korištenjem hidroenergije,
3. Naknada za zaštitu voda;

4. Naknada za vađenje materijala iz vodotoka.

Naknada za zahvatanje površinskih i podzemnih voda uključuje:

- a) Naknadu za zahvatanje vode za piće za javno vodosnabdijevanje, koju plaćaju pravna lica koja obavljaju djelatnost isporuke vode potrošačima po osnovici od $0,01 \text{ KM/m}^3$ zahvaćene vode, a ostala pravna i fizička lica za sopstvene potrebe po osnovici od $0,02 \text{ KM/m}^3$ zahvaćene vode;
- b) Naknadu za zahvatanje vode za navodnjavanje plaćaju pravna i fizička lica koja koriste ili obavljaju djelatnost isporuke vode za navodnjavanje po osnovici od $0,002 \text{ KM/m}^3$ zahvaćene vode, a pravna i fizička lica koja zahvataju vodu za vlastite potrebe preko 1000 m^3 godišnje po osnovici od $0,002 \text{ KM/m}^3$ zahvaćene vode;
- c) Naknadu za zahvatanje i korištenje vode za uzgoj ribe plaćaju pravna i fizička lica koja obavljaju ovu djelatnost po osnovici $0,0001 \text{ KM/m}^3$ zahvaćene vode;
- d) Naknadu za zahvatanje vode za industrijske procese, uključujući i termoelektrane, plaćaju pravna i fizička lica koja obavljaju industrijsku ili registrovanu profesionalnu djelatnost, a iskorištavaju vode iz sopstvenih vodozahvata po osnovici od $0,02 \text{ KM/m}^3$ zahvaćene vode, kao i pravna lica koja obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije u termoelektranama, odnosno djelatnost proizvodnje toplotne energije, a koriste vodu u procesu proizvodnje električne, odnosno toplotne energije po osnovici od $0,03 \text{ KM/m}^3$ zahvaćene vode, i
- e) Naknadu za zahvatanje vode za druge namjene i druge slučajeve namijenjene za ljudsku upotrebu, plaćaju pravna i fizička lica koja zahvataju i koriste vodu po osnovici od $0,01 \text{ KM/m}^3$ zahvaćene vode.

Naknadu za proizvodnju električne energije dobijene korištenjem hidroenergije plaćaju pravna i fizička lica koja hidroenergetski potencijal vode koriste za proizvodnju električne energije ili koja preko vlastitih ili drugih sistema I objekata isporučuju vodu za proizvodnju električne energije po osnovici od $0,001 \text{ KM/kWh}$ proizvedene električne energije.

Naknada za zaštitu voda obuhvata:

1. Naknadu za zagađenje od transportnih sredstava koja koriste naftu ili naftne derivate u zavisnosti od jedinice snage pogonskog agregata izraženog putem ekvivalentnog broja stanovnika (EBS) po osnovici od $2,00 \text{ KM/ES}$, plaćaju pravna i fizička lica vlasnici ili korisnici:
  - a. Drumskih transportnih sredstava sa ugrađenim pogonskim agregatom za naftu i naftne derivate;

- b. Željezničkih mašina, poljoprivrednih radnih mašina, radnih mašina u građevinarstvu, industriji i rudarstvu i vlasnici plovnih objekata sa ugrađenim pogonskim agregatom za naftu ili naftne derivate;
  - c. Ostalih sredstava sa ugrađenim pogonskim agregatom za naftu ili naftne derivate;
2. Naknadu za upotrebu vještačkih đubriva i hemikalija za zaštitu bilja, plaćaju pravna i fizička lica koja proizvode, uvoze ili prodaju vještačka đubriva po osnovici od 0,005 KM/kg proizvedenog, uvezenog, odnosno prodanog đubriva, kao i prodaju hemikalije za zaštitu bilja po osnovici od 0,075 KM/kg proizvede, uvezene, odnosno prodane hemikalije.

Naknadu za vađenje materijala iz vodotoka plaćaju pravna i fizička lica koja koriste materijal iz vodotoka koji je pijesak ili šljunak, po osnovici od 1,50 KM/m³ izvađenog pijeska ili šljunka.

3.3.6 Naknade za zaštitu šuma

Zakon o šumama ("Službeni glasnik Republike Srpske", 75/08) reguliše obračun i plaćanje naknade za općekorisna svojstva šuma. Naknade koje se naplaćuje su:

- Naknada za korištenje šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike Srpske;
- Naknada za obavljanje poslova od općeg interesa u šumama u privatnoj svojini;
- Naknada za unapređivanja općekorisnih funkcija šuma; i
- Naknada za zakup šumskog zemljišta u svojini Republike Srpske i naknade za izuzimanje zemljišta iz šumske proizvodnje.

Naknada za unapređivanje općekorisnih funkcija šuma uplaćuje se na račun javnih prihoda Republike, polugodišnje i po završnom računu, od strane svih pravnih lica koja svoju djelatnost obavljaju na teritoriji Republike. Visina naknade utvrđuje se osnovicom, koja u ovom slučaju jeste ukupan prihod na koji se primjenjuje stopa u visini od 0,07%.

U skladu sa članom 89. stav 3. Zakona o šumama ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 75/08), korisnik šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike dužan je da plaća naknadu za razvoj nerazvijenih dijelova opštine sa kojih potiču prodati sortimenti u iznosu 10% finansijskih sredstava ostvarenih prodajom šumskih drvnih sortimenata utvrđenim po cijenama franko utovareno na kamionskom putu za određenu kalendarsku godinu u šumama koje su dodijeljene na korištenje. Stavom 4. istog člana propisano je da se naknada iz stava 3 ovog člana uplaćuje na račun javnih prihoda opštine, a može se trošiti za razvoj nerazvijenih područja opštine prema programu i pravilniku koji usvaja nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

3.3.7 Naknade za protiv-požarnu zaštitu

Preduzeća i druga pravna lica, državni i drugi organi, preduzetnik i pojedinci plaćaju naknadu za zaštitu od požara, prema Zakonu o zaštiti od požara ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 06/09), kao sastavni dio redovne djelatnosti i životne aktivnosti. Preduzeća, kao i druga pravna lica, koja na teritoriji Republike Srpske obavljaju djelatnost vrše obračunavanje i uplaćivanje naknade u visini od 0,04% od poslovnog prihoda za realizaciju posebnih mjera zaštite od požara.

3.3.8 Naknada za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom

Naknada za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom regulisana je Zakonom o Fondu i finansiranju zaštite životne sredine ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 117/11). Kriteriji za obračun naknade za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom bliže su definisani Uredbom o naknadama za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 101/12).

Naknada za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom obračunava se i plaća za proizvedenu i uvezenu ambalažu ili ambalažu u koju je upakovan proizvod koji poslije upotrebe postaje ambalažni otpad, a koja se prvi put stavlja u promet na teritoriji Republike Srpske. Kriteriji za obračun naknade utvrđuju se prema:

- a. Vrsti (to su: papir/karton, plastika, staklo, metal i drvo) i količini ambalaže stavljene u promet;
- b. Sastavu ambalaže;
- c. Namjeni ambalaže (jednokratna i višekratna); i
- d. Ispunjenosti ciljeva za ponovno iskorištavanje i reciklažu ambalažnog otpada.

Obveznik plaćanja naknade je isporučilac koji ambalažu u koju se pakuje proizvod i ambalažu u koju je upakovan proizvod prvi stavlja u promet na teritoriji Republike Srpske. Isporučilac je pravo lice ili preduzetnik koji plasira ambalažu ili upakovan proizvod na tržište, nezavisno od toga da li je to lice istovremeno i proizvođač, uvoznik, paker, punilac ili trgovac na veliko.

Visina naknade obračunava se na osnovu godišnjeg izvještaja o upravljanju ambalažnim otpadom, koju obveznik plaćanja naknade i operater dostavljaju ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine i Fondu, u skladu sa propisima kojim se uređuje upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom i finansiranje zaštite životne sredine Republike Srpske.

3.3.9 Naknada za puteve

Zakon o javnim putevima ("Službeni glasnik RS" br. 101/05) reguliše naknade koje se naplaćuju za upotrebu javnog puta. Naknade koje se naplaćuju su:

- Javne puteve na godišnjem nivou od registracije motornih i priključnih vozila,
- Upotrebu i korištenje auto-puteva i brzih puteva ili njihovih dijelova, kao i objekata na putu (u daljem tekstu: putarina),
- Vanredni prijevoz,
- Postavljanje natpisa u zaštitnom pojasu puta,
- Korištenje putnog zemljišta,
- Priključenje prilaznog puta na javni put,
- Postavljanje instalacije u put i putni pojas javnog puta i
- Izgradnju i korištenje objekata u zaštitnom i putnom pojasu.

3.3.10 Članarina Privrednoj komori Republike Srpske

Na osnovu Zakona o privrednim komorama ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 65/01, 36/09, I 99/11) i Statuta Privredne komore Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 121/08), donesena je Odluka o načinu obračuna, visini godišnje članarine, rokovima i načinu uplate.

Privredna komora Republike Srpske i područne privredne komore Banja Luka, Bijeljina, Doboj, Trebinje i Istočno Sarajevo finansiraju se iz sljedećih izvora: članarine koju obavezno plaćaju članovi Komore zavisno od njihove ekonomske snage, u visini i na način utvrđen Odlukom; naknada za obavljanje poslovnih usluga i drugih izvora.

Članarina koju uplaćuju članovi Komore, utvrđuje se zavisno od ukupnog prihoda iskazanog u Bilansu uspjeha prethodne godine I to:

- 0,03% na ostvareni ukupan prihod veći od 600.000 KM do 100.000.000 KM, a ne može biti veća od 20.000 KM
- 0,02% na ukupan prihod veći od 100.000,00 KM.

Članovi Komore koji su ostvarili ukupan prihod u prethodnoj godini od 360.000 KM do 600.000 KM plaćaju članarinu 15 KM mjesečno. Članovi Komore koji su ostvarili ukupan prihod u prethodnoj godini manji od 360.000 KM plaćaju članarinu po stopi od 0,05%.

Visinu članarine utvrđuje Upravni odbor Komore, uz donošenje odluke o prijemu u članstvo.

3.4 Parafiskalni nameti u Brčko Distriktu

Pregled parafiskalnih nameta u Brčko Distriktu: naknade, takse, i članarine, dat je u tabeli u prilogu ove analize. Lista parafiskalnih nameta utvrđena je prema Odluci o uplatnim računima prihoda budžeta i fondova Brčko Distrikta BiH.

4. ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Glavni cilj istraživanja bio je da se utvrde parafiskalni nameti koji se naplaćuju na nivou BiH, entiteta i Brčko Distrikta, i kojima su prvenstveno poduzetnici u BiH opterećeni. Analizom zakona, odluka, uredbi utvrđeno je oko 300 parafiskalnih nameta koji se naplaćuju u BiH. Naravno, ovaj broj nije konačan niti sveobuhvatan.

Prilikom intervjuisanja, odnosno anketiranja poduzetnika, utvrđeno je da su poduzetnici najčešće opterećeni sljedećim vrstama nameta: administrativne takse, komunalne takse, opća vodna naknada, posebne vodne naknade, članarine turističkoj zajednici, članarine vanjskotrgovinskoj komori, naknada za zaštitu šuma, naknada za korištenje puteva, naknada za zaštitu okoliša. Stoga, poseban akcent treba da se stavi na analizu utroška sredstava prikupljenih od gore navedenih parafiskalnih nameta, na njihovu visinu i opravdanost postojanja. Iz priloženog dovoljno je da se zaključi kakvo je okruženje u kojima poduzetnici posluju, te kakve su prilike za dolazak stranih investicija. Stoga, ovdje je dato nekoliko preporuka koje bi mogle unaprijediti trenutno stanje u državi:

1. Koordinacija politika unutar BiH. Kako politika jednog entiteta utiče na stanje u drugom entitetu. Da bi jedan poduzetnik mogao normalno da posluje na teritoriji države BiH, fiskalna politika i propisi moraju da se ujednače.
2. Precizna klasifikacija fiskalnih formi koje postoje u sistemu – da se porezima naziva sve ono što ima karakter poreza, a ne karakter naknade ili takse za pružanje određenih dobara, usluga ili prava. Postoji veliki broj nameta za koje poduzetnici ne dobivaju nikakvu protiv-uslugu za ono što plaćaju, što znači da bi takvi nameti trebali biti okarakterisani kao porezi.
3. Analiza opravdanosti i svrshodnosti postojanja ili uvođenja određenih parafiskalnih nameta.
4. Integracija sličnih nameta, te ujednačiti visinu nameta za iste ili slične vrste administrativnih ili drugih usluga.
5. Nadzor i transparentnost – sistem javnih prihoda mora da bude strogo uređen i pod kontrolom Ministarstva finansija BiH, u cilju obezbjeđivanja transparentnosti u pogledu fiskaliteta i parafiskaliteta.
6. Rasterećenje privrede – od parafiskalnih nameta i papirologije do snižavanja poreza i doprinosa.
7. Analiza utroška sredstva prikupljenih putem parafiskalnih nameta, kako bi se na taj način do ukinuli ili smanjili određeni parafiskalni nameti koji se nenamjenski troše.
8. I konačno, izrada sveobuhvatnog registra parafiskalnih nameta u BiH.

S obzirom da postoji odličan primjer u susjedstvu, primjer Hrvatske i Srbije, koje su izradile online registar parafiskalnih nameta, smatramo da bi izrada interaktivne web stranice, odnosno online registra parafiskalnih nameta u Bosni i Hercegovini, također, bio najbolji način da se na transparentan način utvrdi stvarno opterećenje privrede. Online registar parafiskalnih nameta treba da sadrži podatke o zakonima, podzakonskim aktima, odlukama, uredbama, i propisima koji regulišu utvrđivanje i naplaćivanje parafiskalnih nameta, obveznicima plaćanja, osnovicama i stopama za obračun, te podatke koji se tiču ubiranja prihoda od nameta (naknada, taksi, članarina), i na koji način se vrši

raspodjela prihoda. Svakako, uz konstantno ažuriranje stranice, te postojanja mogućnosti da se parafiskalni nameti prijavljuju od strane poduzetnika, na koje se to najviše i odnosi.

Izrada registra parafiskalnih nameta, svakako, predstavlja zahtjevan zadatak, ali uz saradnju sa Udruženjima poslodavaca u BiH, opštinskim, kantonalnim, entitetskim i državnim organima, moguće ga je realizirati u neko dogledno vrijeme (3-6 mjeseci). Svakako, ova analiza i druge analize koje su rađene u okviru ovog projekta, te Analiza opterećenja privrede u BiH koja je urađena od strane Udruženja poslodavaca FBiH, predstavljaju dobru osnovu za dalji rad.

PRILOG

Federacija BiH

Spisak parafiskalnih nameta utvrđen prema Pravilniku o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriju Federacije BiH („Službene novine FBiH, br. 35/13)

R.br.	NAZIV PRIHODA	ZAKONI I PROPISI NA OSNOVU KOJEG SE REGULIRA OPTEREĆENJE	PRIHOD	STOPA ZA OBRAČUN
Parafiskalni nameti na nivou Federacije BiH				
1.	Takse za detašmane	Odluka i Pravilnici u BiH	FBiH	
2.	Federalne administrativne takse	Zakon o federalnim administrativnim taksama i federalnoj administrativnoj tarifi, član 3 ("Službene novine FBiH", br. 6/98, 8/00)	FBiH	Stotine taksi, od KM 7 do KM 700
3.	Putničke takse-naknade za unaprjeđenje avio prometa u Federacije BiH	Odluka o putničkoj taksi - naknadi za razvoj i unaprjeđenje avio-prometa u FBiH	FBiH	20, 00 KM po odlazećem putniku
4.	Federalna takse za korištenje autocesta	Odluka o davanju saglasnosti Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija za utvrđivanje postupka i načina organizovanja i upravljanja zaštitnim pojasom ("Službene novine FBiH", br. 74/07) Pravilnik o sistemu naplate cestarina na autocestama i objektima sa naplatom u FBiH Odluka o naplati takse za korištenje autoceste A1 ("Službene novine FBiH", br. 17/08)	FBiH	Prema cjenovniku
5.	Posebna taksa za izmirenje duga za isporuku prirodnog plina	Odluka o posebnoj taksi za izmirenje duga Ruskoj Federaciji za isporuku prirodnog gasa u periodu 1992-1995. godine ("Službene novine FBiH", br. 8/09)	FBiH	5 USD/1000 Nm ³ , protuvrijednost u KM po kursu na dan plaćanja takse
6.	Federalne sudske takse	Zakon o sudskim taksama u procesima pred vrhovnim sudom ("Službene novine FBiH", br. 48/99)	FBiH	od 2KM za kopiranje dokumenata do 200 KM za presudu u slučaju

7.	Federalne takse i naknade za pokriće troškova kontrole kvalitete poljoprivrednih proizvoda u vanjskom prometu	Zakon o kontroli kvaliteta nekih proizvoda za uvoz i izvoz, član 16. ("Službene novine FBiH", br. 21/97) i Odluka o visini i načinu plaćanja naknade za kontrolu kvaliteta nekih proizvoda koji su namijenjeni za uvoz ili izvoz ("Službene novine FBiH", br. 15/01)	100% budžet FBiH	Različito u zavisnosti od proizvoda
8.	Takse za pokrivanje troškova i utvrđivanje zdravstvene ispravnosti životnih namirnica i predmeta opće upotrebe koji se uvoze	Zakon o kontroli kvaliteta nekih proizvoda za uvoz i izvoz, čl. 16 ("Službene novine FBiH", br. 21/97) i Odluka o visini i načinu plaćanja naknade za kontrolu kvaliteta nekih proizvoda koji su namijenjeni za uvoz ili izvoz ("Službene novine FBiH", br. 15/01)	100% budžet FBiH	Različito u zavisnosti od proizvoda
9.	Naknade troškova branitelja po službenoj djelatnosti	Zakon o krivičnom postupku, član 7. ("Službene novine FBiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06)	FBiH	Različito u zavisnosti od predmeta po tarifi
10.	Naknade ostalih troškova kaznenog postupka	Zakon o krivičnom postupku, član 7.	FBiH	Različito u zavisnosti od predmeta po tarifi
11.	Naknada za korištenje cestovnog zemljišta i obavljanje pratećih djelatnosti uz autoceste i brze ceste u FBiH	Zakon o cestama ("Službene novine FBiH", br. 6/02 i 18/02) Pravilnik o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju prateće djelatnosti uz autoceste i brze ceste u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 1/08) i Uredba o autocestama u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 9/07), čl.8. Uredbe	FBiH	Provedbeni propis
12.	Naknada od prisilnog izvršenja putem druge osobe o trošku subjekta nadzora - FUZIP	Zakon o inspekcijama u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 69/05), čl. 133.	FBiH	Različito u zavisnosti od predmeta

13.	Federalna naknada za obavljene obvezne kontrole pošiljki mineralnih đubriva pri uvozu u FBiH	Pravilnik o visini i načinu plaćanja naknade za obavljene obavezne kontrole pošiljki mineralnih đubriva pri uvozu u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 2/10)	FBiH	Plaćaju uvoznici u visini od 0,5 KM/t za vagnsku, kamionsku, brodsku i denčanu pošiljku
14.	Federalne naknade za obvezni zdravstveni pregled bilja u prometu preko teritorije Federacije	Zakon o zaštiti biljaka ("Službene novine FBiH", br. 2/92) i Odluka o visini naknade za obaveznu kontrolu zdravlja biljaka u transportu preko teritorije FBiH i visini naknade za kontrolu sredstava za zaštitu biljaka koje se uvoze u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 24/00, 9/02)	FBiH	Različite
15.	Federalne naknade za izvršeni veterinarsko-sanitarni pregled u prometu preko teritorija Federacije	Zakon o veterini, čl. 62. i 65. ("Službene novine FBiH", br. 46/00), i Odluka o visini i načinu naplate naknada za veterinarsko-sanitarni pregled ("Službene novine FBiH", br. 26/00)	FBiH	Različite
16.	Naknada za troškove postupka distribucije bilateralnih transportnih dozvola dodijeljenih domaćim prijevoznicima	Zakon o cestama - državni Pravilnik o kriterijima, postupku i načinu raspodjele stranih dozvola za prijevoz tereta domaćim prijevoznicima ("Službeni glasnik BiH", br. 35/02)	FBiH	
17.	Naknade po osnovi tehničkih pregleda građevina i po osnovi stručnih ispita	Naknade vezane za oblast prostornog uređenja koje vodi federalno ministarstvo prostornog uređenja	FBiH	

18.	Naknada za korištenje objekata sigurnosti u unutarnjim i teritorijalnim vodama BiH	Odluka o visini naknade koju plaćaju brodovi za usluge korištenja objekata sigurnosti plovidbe u unutrašnjim i teritorijalnim vodama BiH ("Službene novine FBiH", br. 82/09)	FBiH	Plaćaju korisnici plovila u unutrašnjim i teritorijalnim vodama jednokratno u zavisnosti od vrste plovila i vremena korištenja objekata sigurnosti i to od 0,24 do 2,43 KM (15 dana, 30 dana, 6 mjeseci i godinu dana)
19.	Naknada domaćih i inozemnih brodova za prijevoz putnika preko morskog akvatorija Neum-Klek	Odluka o visini naknade domaćih i stranih brodova za prijevoz putnika preko morskog akvatorija Neum-Klek ("Službene novine FBiH", br.82/09)	FBiH	Plaćaju brodari koji obavljaju prijevoz putnika preko teritorija morskog akvatorija Neum-Klek i to za putničke brodove koji se nalaze na vezu od 5 KM po dužnom i 1,5 KM po putniku i za brodove koji su usidreni zavisno od vremena usidrenja od 3,5 KM/m za jednokratno (dnevno) usidrenje do 25 KM/m za trajno usidrenje
20.	Naknada za polaganje stručnih ispita	Propis svakog federalnog organa pred kojim se polaže stručni ispit	FBiH	Različito
21.	Naknade za obrasce koje izdaju kapetanije	Zakon o unutrašnjoj i navigaciji na moru ("Službeni list RBiH", br. 22/90), i Pravilnik o cijenama obrazaca koje izdaju uredi upravnika luka ("Službene novine FBiH", br. 25/97)	FBiH	Različito

22.	Naknade za baždarenje čamaca	Zakon o unutrašnjoj i navigaciji na moru ("Službeni list RBiH", br. 22/90), i Pravilnik o načinu ponovljene provjere plovila ("Službene novine FBiH", br. 14/00) i Pravilnik o taksi za provjeru plovila ("Službene novine FBiH", br. 25/97)	FBiH	Različite
23.	Naknade za pregled čamaca	Zakon o unutrašnjoj i navigaciji na moru ("Službeni list RBiH", br. 22/90), i Pravilnik o načinu ponovljene provjere plovila ("Službene novine FBiH", br. 14/00) i Pravilnik o taksi za provjeru plovila ("Službene novine FBiH", br. 25/97)	FBiH	Različite
24.	Federalna naknada od izdanih licenci, uvjerenja, certifikata i stručnih publikacija	Propis svakog organa koji izdaje licence, uvjerenja, certifikate i stručne publikacije u okviru poslova osnovne djelatnosti iz nadležnosti organa	FBiH	Različito
25.	Naknade za priređivanje igara na sreću	Zakon o igrama na sreću ("Službene novine FBiH", br. 1/02), čl. 86	FBiH	Različito
Parafiskalni nameti na nivou kantona				
1.	Naknade za privremeno obustavljanje održavanja polaska ili reda vožnje			
2.	Federalna naknada za uvjerenje o veterinarsko-zdravstvenom stanju životinja iz uvoza	Zakon o veterini ("Službene novine FBiH", br. 46/00), čl. 62. i 65. i Odluka o visini takse za Potvrdu o zdravstvenom stanju životinja ("Službene novine FBiH", br. 6/98) Pravilnik o visini i načinu raspodjele naknada za svjedodžbu o zdravstvenom stanju životinja ("Službene novine FBiH", br. 18/09)	10% budžet, 20% kantonalni budžet, 70% ovlaštena veterinarska organizacija	Različite

3.	Federalna naknada za izvršene veterinarsko-zdravstvene preglede i kontrolu u zemlji	Zakon o veterini ("Službene novine FBiH", br. 46/00) i Odluka o visini i načinu plaćanja takse za veterinarski i sanitarni pregled ("Službene novine FBiH", br. 26/00)	80% kantonalni budžet, 20% prihod FBiH (kad kontrolu obavljaju nadležni veterinarski inspektori); 10% prihod FBiH, 20% kantonalni budžet i 70% ovlaštena veterinarska organizacija (kad pregled i kontrolu obavljaju ovlašteni veterinari)	Različite
4.	Naknada za korištenje podataka izmjere katastra	Zakon o naknadama za korištenje podataka i vršenje usluga u oblasti premjera i katastra nekretnina ("Službeni list SR-BiH", br. 35/85 i 12/87, i "Službeni list RBiH", br. 4/93, 21/93 i 13/94) Privremena odluka o naknadama za korištenje podataka izmjere katastra ("Službene novine FBiH", br. 69/05)	40% federalni budžet, 30% kantonalni, 30% općine	Po tarifi od 15 do 100 KM po tačkama geodetske osnove
5.	Naknada za vršenje usluga iz oblasti premjera i katastra	Zakon o naknadama za korištenje podataka i vršenje usluga u oblasti premjera i katastra nekretnina ("Službeni list SR-BiH", br. 35/85 i 12/87, i "Službeni list RBiH", br. 4/93, 21/93 i 13/94) Privremena odluka o naknadama za vršenje usluga iz oblasti premjera i katastra ("Službene novine FBiH", br. 69/05)	100% federalni budžet	Po tarifi obnove geodetske osnove i poslova premjera
6.	Kantonalne administrativne takse	Zakon o administrativnim taksama za Kanton Sarajevo – prečišćeni tekst ("Službene novine Sarajevskog kantona", br. 6/97, 14/97, 10/98, 17/99, 30/01, 22/02, 10/05 i 26/08) i svaki kanton ima zakone	Kanton/Općina u omjeru zavisno od propisa kantona	Različito (od 5 KM do 100 KM)

7.	Kantonalne sudske takse	Kantonalni zakoni o sudskim taksama npr. Sarajevski kanton ("Službene novine Sarajevskog kantona", br. 3/97, 11/97, 10/98).	Kantoni	Različito po kantonima
8.	Kantonalne komunalne takse	Zakon o komunalnim taksama – prečišćeni tekst (Sarajevski kanton, čl. 2), ("Službene novine Sarajevskog kantona", br. 14/06, 34/07, 2/08, 31/12 i 36/12)	Kanton	Različito po kantonima
9.	Komunalne naknade	Zakon o komunalnim taksama, čl. 2 ("Službene novine Sarajevskog kantona", br. 30/01)	Kanton	Različite
10.	Naknada za korištenje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe	Zakon o poljoprivrednom zemljištu, čl. 12. tačka 2. ("Službene novine FBiH", br. 2/98)	Kanton	Taksa za stalnu izmjenu svrhe poljoprivrednog zemljišta ne može biti manja od 100 puta od katastarskog prihoda za zemljište u ovoj godini, a taksa za privremenu izmjenu svrhe poljoprivrednog zemljišta ne može biti manja od 10 puta katastarski prihod od zemlje u ovoj godini (čl. 12, st. 2)
11.	Ostale kantonalne naknade	Zakon o komunalnim taksama, čl. 2 ("Službene novine Sarajevskog kantona", br. 30/01)	Kanton	Različite
Parafiskalni nameti na nivou općine				
1.	Općinske administrativne naknade	Zakon o komunalnim taksama, čl. 2 za Sarajevski kanton ("Službene novine Sarajevskog kantona", br. 30/01)	Općina	Različite

2.	Takse za držanje pasa	Zakon o zdravstvenoj zaštiti životinja ("Službeni list RBiH", br. 14/78) i Odluka o godišnjem porezu na držanje pasa ("Službene novine FBiH", br. 6/98)	100% Općina	Različite
3.	Takse za ovjeravanje dokumenata		Općina	
4.	Druge općinske administrativne takse			
5.	Općinske sudske takse	Različiti kantonalni zakoni	Općina	Različite
6.	Općinske komunalne takse	Zakon o komunalnim taksama, čl. 2 za Sarajevski kanton ("Službene novine Sarajevskog kantona", br. 30/01)	100% Općina	Različite
7.	Općinske komunalne naknade za istaknutu firmu	Zakon o Federalnim upravnim taksama i tarifi Federalnih upravnih taksi ("Službene novine FBiH", br. 43/13), Odluke o komunalnim taksama za svaku općinu	Općina	Zavisno od djelatnosti
8.	Ostale općinske komunalne naknade i takse	Zakon o Federalnim upravnim taksama i tarifi Federalnih upravnih taksi ("Službene novine FBiH", br. 43/13), Odluke o komunalnim taksama za svaku općinu	Općina	
10.	Naknada za dodijeljeno zemljište			
11.	Naknada za osiguranje od požara	Odluke općine	Općina 100%	Različite
12.	Naknada za uređenje građevinskog zemljišta	Odluke o postupku i uvjetima uređenja građevinskog zemljišta	Općina 100%	Različite
13.	Naknada za korištenje građevinskog zemljišta	Odluka o naknadi korištenja građevinskog zemljišta	Općina	Različite
14.	Naknada po osnovi prirodnih pogodnosti	Odluka o postupku i uvjetima uređenja građevinskog zemljišta	Općina	Različite
15.	Naknada po osnovi tehničkog pregleda građevina		Općina	

16.	Naknada za postupak legalizacije javnih površina i građevina	Odluka o postupku i uvjetima za legalizaciju građevina izgrađenih bez pravosnažnog rješenja građenja	Općina	Različite
17.	Naknada za zauzimanje javnih površina	Odluka o postupku i uslovima za zauzimanje javnih površina	Općina	Različite
18.	Naknade za parkiranje			
19.	Naknade za zakup javnih površina od kafea, restorana, kioska i pijaca		Općina	
20.	Naknada za skladištenje građevinskih materijala, kampinga, pristaništa i javnih manifestacija		Općina	
21.	Naknade za reklame postavljene na javnim površinama		Općina	
22.	Općinske komunalne naknade u skladu s kantonalnim propisima za posebne namjene		Općina	
23.	Naknada za izgradnju i održavanje javnih skloništa	Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH, 39/03 i 22/06)	Općina	
24.	Naknada za korištenje hidro-akumulacijskog objekta izgrađenog na potopljenom području		Općina	
24.	Ostale općinske naknade		Općina	
Vodne naknade				

1.	Posebna vodna naknada za zaštitu voda za transportna sredstva koja za pogon koriste naftu ili naftne derivate	Odluka o visini posebnih vodnih naknada, član 171.	40% Agencija za vodno područje rijeke Save, odnosno Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, 45% Kantonalnom budžetu, 15% Fonda za zaštitu okoliša Federacije	Za prijevozna sredstva koja za pogon koriste naftu ili naftne derivate 2,00 KM po 1 ES (ekvivalentni stanovnik)
2.	Posebna vodna naknada za zaštitu voda (ispuštanje otpadnih voda, uzgoj ribe, upotreba vještačkih đubriva i hemikalija za zaštitu bilja)	Odluka o visini posebnih vodnih naknada, član 171.	40% Agencija za vodno područje rijeke Save, odnosno Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, 45% Kantonalnom budžetu, 15% Fonda za zaštitu okoliša Federacije	1. za ispuštanje otpadne vode 2,00 KM po 1 ES (ekvivalentni stanovnik), 2. za uzgoj ribe 0,005 KM po 1 kg proizvedene ribe, 3. za upotrebu umjetnih gnojiva 0,005 KM po 1 kg proizvedenog ili uvezene gnojiva, 4. za upotrebu hemikalija za zaštitu bilja 0,075 KM po 1 kg proizvedene ili uvezene hemikalije za zaštitu bilja

3.	Posebna vodna naknada za korištenje površinskih i podzemnih voda za javno vodosnadbijevanje	Odluka o visini posebnih vodnih naknada, član 171.	40% Agencija za vodno područje rijeke Save, odnosno Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, 45% Kantonalnom budžetu, 15% Fonda za zaštitu okoliša Federacije	1. za zahvaćanje vode za javnu vodosnadbijevanje 0,01 KM po m3 2. za zahvaćanje vode i mineralne vode koja se koristi za flaširanje 2,00 KM po m3 zahvaćene vode, 3. za zahvaćanje vode za navodnjavanje 0,00 KM 4. za zahvaćanje vode za uzgajanje ribe 0,00 KM po m3 zahvaćene vode, 5. za zahvaćanje vode za industrijske procese, uključujući termoelektrane 0,003 KM po m3 zahvaćene vode, 6. za zahvaćanje vode za druge namjene 0,003 KM po m3 zahvaćene vode
4.	Posebna vodna naknada za korištenje površinskih i podzemnih voda, za flaširanje vode i mineralne vode, za uzgoj ribe u ribnjacima, za navodnjavanje i druge namjene	Odluka o visini posebnih vodnih naknada, član 171.	40% Agencija za vodno područje rijeke Save, odnosno Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, 45% Kantonalnom budžetu, 15% Fonda za zaštitu okoliša Federacije	Isto kao kod prethodne naknade

5.	Posebna vodna naknada za korištenje površinskih i podzemnih voda za industrijske procese, uključujući i termoelektrane	Odluka o visini posebnih vodnih naknada, član 171.	40% Agencija za vodno područje rijeke Save, odnosno Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, 45% Kantonalnom budžetu, 15% Fonda za zaštitu okoliša Federacije	Isto kao kod prethodne naknade
6.	Posebna vodna naknada za korištenje vode za proizvodnju električne energije u hidroelektranama	Odluka o visini posebnih vodnih naknada, član 171.	40% Agencija za vodno područje rijeke Save, odnosno Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, 45% Kantonalnom budžetu, 15% Fonda za zaštitu okoliša Federacije	0,001 KM po kWh
7.	Posebna vodna naknada za vađenje materijala iz vodotoka	Odluka o visini posebnih vodnih naknada, član 171.	40% Agencija za vodno područje rijeke Save, odnosno Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, 45% Kantonalnom budžetu, 15% Fonda za zaštitu okoliša Federacije	1,50 KM po m ³ izvađenog materijala iz vodotoka
8.	Posebna vodna naknada za zaštitu od poplava	Odluka o visini posebnih vodnih naknada, član 171.	40% Agencija za vodno područje rijeke Save, odnosno Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, 45% Kantonalnom budžetu, 15% Fonda za zaštitu okoliša Federacije	1. 5,00 KM po 1 ha zaštićenog poljoprivrednog, šumskog zemljišta ili građevinskog zemljišta, 2. 0,10 KM po 1 m ² zaštićenog stambenog, poslovnog i drugog objekta

9.	Opća vodna naknada	Zakon o vodama ("Službene novine FBiH", br.70/06)	40% Agencija za vodno područje rijeke Save, odnosno Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, 45% Kantonalnom budžetu, 15% Fonda za zaštitu okoliša Federacije	0,5% neto plaće uposlenika u radnom odnosu na određeno i neodređeno vrijeme
10.	Prihodi od zakupa javnog vodnog dobra na površinskim vodama I kategorije	Zakon o vodama ("Službene novine FBiH", br.70/06)	40% Agencija za vodno područje rijeke Save, odnosno Agenciji za vodno područje Jadranskog mora, 45% Kantonalnom budžetu, 15% Fonda za zaštitu okoliša Federacije	
11.	Prihodi od zakupa javnog vodnog dobra na površinskim vodama II kategorije	Zakon o vodama ("Službene novine FBiH", br.70/06)	100% kantonalnom budžetu koji raspoređuje općinama u skladu sa odlukama o granicama riječnih bazena i vodnih područja na teritoriji FBiH ("Službene novine FBiH", br. 41/07)	
12.	Uplate zaostalih obaveza na osnovu posebnih vodnih naknada	Zakon o vodama ("Službene novine FBiH", br.70/06)		
Cestovne naknade				
1.	Naknada za izvanrednu upotrebu inozemnih motornih i priključnih vozila			
2.	Posebna naknada za službu "Pomoć - informacije na cestama"	Zakon o cestama ("Službene novine FBiH", br. 6/02), čl. 85., izmjena Pravilnika o načinu plaćanja javnih prihoda ("Službene novine FBiH", br. 66/02), Odluka ministar-	FBiH direkcija za puteve	Za motocikle 4 KM, Za automobile 8 KM, Za autobuse, kamione 15 KM

		stva transporta i komunikacija FBiH (FBiH 59/02)		
3.	Naknada za izvanrednu upotrebu motornih i priključnih vozila u zemlji	Zakon o cestama ("Službene novine FBiH", br. 6/02), čl. 85., izmjena Pravilnika o načinu plaćanja javnih prihoda ("Službene novine FBiH", br. 66/02), Pravilnik o utvrđivanju uslova za specijalni transport Ministarstva komunikacija FBiH ("Službene novine FBiH", br. 52/02, 20/03 i 49/03	FBiH direkcija za puteve	od 0,20 KM/km do 124 KM/km
4.	Naknade za ceste što se plaćaju za izvanrednu upotrebu javnih cesta zbog opterećenja i učestalosti vozila	Zakon o cestama ("Službene novine FBiH", br. 6/02), čl. 85., izmjena Pravilnika o načinu plaćanja javnih prihoda ("Službene novine FBiH", br. 66/02), Pravilnik o utvrđivanju uslova za specijalni transport Ministarstva komunikacija FBiH ("Službene novine FBiH", br. 52/02, 20/03 i 49/03	FBiH direkcija za puteve	od 0,20 KM/km do 124 KM/km
5.	Naknade za korištenje cestovnog zemljišta	Zakon o cestama ("Službene novine FBiH", br. 6/02), čl. 85., Odluka o stopi i načinu plaćanja naknada za korištenje cestovnog zemljišta Ministarstva transporta i komunikacija FBiH ("Službene novine FBiH", br. 52/02)	FBiH direkcija za puteve	od 0,5 KM/m ² do 6,0 KM/m ²
6.	Naknada za postavljanje reklamnih panoa			
7.	Ostale naknade za ceste po posebnim propisima			

8.	Naknada za upotrebu cesta za vozila pravnih lica	Zakon o cestama, čl. 85., 87., 89., (SN 6/02), Odluka Ministarstva transporta i komunikacija FBiH ("Službene novine FBiH", br. 8/96)	40% FBiH direkcija za puteve, 60% kantonalna direkcija za puteve	Različito prema vrsti vozila: od 10 KM do 486 KM
Naknade za korištenje, zaštitu i unaprjeđenje šuma				
1.	Naknada za opće korisne funkcije šuma	Uredba o šumama ("Službene novine FBiH", br. 83/09)	20% federalni budžet i 80% kantonalnim budžetima	Obveznik uplate uplaćuje 0,07% od ukupno ostvarenog prihoda
2.	Naknada za obavljanje stručnih poslova u privatnim šumama	Uredba o šumama ("Službene novine FBiH", br. 83/09)	100% prihod budžeta kantona	
3.	Naknada za izdvajanje iz šumsko-privrednog područja	Uredba o šumama ("Službene novine FBiH", br. 83/09)	40% federalni budžet i 60% kantonalnim budžetima	
4.	Naknada za korištenje državnih šuma	Uredba o šumama ("Službene novine FBiH", br. 83/09)	7% ostvarenog prihoda od drveta i ne-drvnih šumskih proizvoda raspoređuje se 1% federalnom budžetu, 1% kantonalnom budžetima i 5% općinskim budžetima	7% ostvarenog prihoda od drveta i ne-drvnih šumskih proizvoda
5.	Naknada u postupku promjene namjene šumskog zemljišta (krčenje šuma)	Uredba o šumama ("Službene novine FBiH", br. 83/09)	40% federalni budžet i 60% kantonalnim budžetima	
6.	Naknada po osnovi prava služnosti državnog šumskog zemljišta	Uredba o šumama ("Službene novine FBiH", br. 83/09)	100% budžet FBiH	Obveznik uplaćuje u visini naknade koja se utvrđuje u skladu sa posebnim propisima Vlade FBiH

7.	Naknada po osnovi zakupa državnog šumskog zemljišta	Uredba o šumama ("Službene novine FBiH", br. 83/09)	100% budžet FBiH	Obveznik uplaćuje u visini naknade koja se utvrđuje u skladu sa posebnim propisima Vlade FBiH
8.	Naknada za eksproprijirano državno šumsko zemljište	Uredba o šumama ("Službene novine FBiH", br. 83/09)	100% budžet FBiH	Obveznik, korisnik eksproprijacije, uplaćuje u visini koja se utvrđuje u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji ("Službene novine FBiH", br. 70/07)
9.	Ostali prihodi za korištenje, zaštitu i unaprjeđenje šuma	Uredba o šumama ("Službene novine FBiH", br. 83/09)	Prihodi FBiH ili budžeta kantona, u zavisnosti čiji su to prihodi	
10.	Zaostale obaveze po osnovu naknada za korištenje šuma	Zakon o šumama ("Službene novine FBiH", br. 20/02, 29/03 i 37/04)		
Naknade za zaštitu okoliša				
1.	Naknada zagađivača okoliša pravnih osoba	Uredba o vrstama i iznosima naknada, kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknade zagađivača okoliša (čl. 21. stav 1. Zakona)	30% Fondu za zaštitu okoliša FBiH, 70% kantonalnim fondovima za zaštitu okoliša	
2.	Naknada korisnika okoliša pravnih osoba	Uredba o vrstama i iznosima naknada, kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknade zagađivača okoliša (čl. 21. stav 1. Zakona)	30% Fondu za zaštitu okoliša FBiH, 70% kantonalnim fondovima za zaštitu okoliša	
3.	Posebne naknade za okoliš koje plaćaju pravne osobe pri svakoj registraciji motornih vozila	Uredba o vrstama i iznosima naknada, kriterijima i mjerilima za utvrđivanje posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon (čl. 21. stav 1. Zakona)	30% Fondu za zaštitu okoliša FBiH, 70% kantonalnim fondovima za zaštitu okoliša	
4.	Posebne naknade za okoliš			
5.	Opće naknade za okoliš			

Naknada za utvrđivanje osposobljenosti zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja				
1.	Naknada za pregled aerodroma radi dobivanja potvrde aerodromskog operatora	Zakon o zrakoplovu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 2/04) Naredba o visini naknada za utvrđivanje osposobljenosti zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja, izdavanje odobrenja za rad organizacijama za obuku i zdravstvenim ustanovama koje obavljaju ljebarske preglede zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja i organizacijama za održavanje zrakoplova ("Službene novine FBiH", br. 71/06)	FBiH	Od 50 do 200 KM (čl. 2. Naredbe) Od 70 do 800 KM (čl. 3. Naredbe)
2.	Naknada za utvrđivanje osposobljenosti zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja, izdavanje odobrenja za rad organizacijama za obuku i zdravstvenim ustanovama, koje obavljaju ljebarske preglede zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja i organizacija za održavanje zrakoplova	Zakon o zrakoplovu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 2/04) Naredba o visini naknada za utvrđivanje osposobljenosti zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja, izdavanje odobrenja za rad organizacijama za obuku i zdravstvenim ustanovama koje obavljaju ljebarske preglede zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja i organizacijama za održavanje zrakoplova ("Službene novine FBiH", br. 71/06)	FBiH	
3.	Naknada za provođenje operacija zrakoplovima u komercijalne svrhe	Zakon o zrakoplovu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 2/04) Naredba o visini naknada za utvrđivanje osposobljenosti zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja, izdavanje odobrenja za rad organizacijama za obuku i zdravstvenim ustanovama koje obavljaju ljebarske preglede zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja i organizacijama za održavanje zrakoplova ("Službene novine FBiH", br.	FBiH	

		71/06)		
4.	Naknada za izvršeni pregled zrakoplova	Zakon o zrakoplovu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 2/04) Naredba o visini naknada za utvrđivanje osposobljenosti zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja, izdavanje odobrenja za rad organizacijama za obuku i zdravstvenim ustanovama koje obavljaju ljebarske preglede zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja i organizacijama za održavanje zrakoplova ("Službene novine FBiH", br. 71/06)	FBiH	
Naknada za sigurnost plovidbe				
1.	Naknada za sigurnost plovidbe koju plaćaju inozemna plovila i naknada za odobrenje za plovidbu inozemnih plovila u teritorijalnim vodama BiH	Odluka o visini naknade za sigurnost plovidbe ("Službene novine FBiH", br. 44/07)	FBiH	
Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća				
1.	Posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda gdje je osnovica zbrojni iznos neto plaća	Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine FBiH", br. 39/03 i 22/06), Uputstvo o načinu obračuna i uplati posebne naknade ("Službene novine FBiH", br. 16/08)	20% federalni budžet, 30% kantonalni budžet i 50% budžet općine	

2.	Posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda gdje je osnovica zbrojni iznos neto primitaka po osnovi druge samostalne djelatnosti i povremenog samostalnog rada	Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine FBiH", br. 39/03 i 22/06), Uputstvo o načinu obračuna i uplati posebne naknade ("Službene novine FBiH", br. 16/08)	20% federalni budžet, 30% kantonalni budžet i 50% budžet općine	
3.	Naknada za vatrogasne jedinice iz premije osiguranja imovine od požara i prirodnih sila	Zakon o zaštiti požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", br. 64/09)	10% federalni budžet, 20% kantonalni budžet i 70% budžet općina i gradova u kojim su sredstva ostvarena, a dalja raspodjela se vrši prema Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu	
4.	Naknada iz funkcionalne premije osiguranja motornih vozila za vatrogasne jedinice	Zakon o zaštiti požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", br. 64/09)	10% federalni budžet, 20% kantonalni budžet i 70% budžet općina i gradova u kojim su sredstva ostvarena, a dalja raspodjela se vrši prema Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu	
5.	Naknada za zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice iz premije osiguranja imovine od požara i prirodnih sila	Zakon o zaštiti požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", br. 64/09)	5% federalni budžet, 95% kantonalni budžet, a dalja raspodjela se vrši prema Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu	

6.	Naknada za zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice iz funkcionalne premije osiguranja motornih vozila	Zakon o zaštiti požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", br. 64/09)	5% federalni budžet, 95% kantonalni budžet, a dalja raspodjela se vrši prema Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu	
Naknade po posebnim propisima i ostale naknade				
1.	Prihodi Crvenog križa/Crvenog krsta od naknada organiziranja manifestacija Crvenog križa/krsta "Nedjelja Crvenog križa" i Nedjelja borbe protiv tuberkuloze"	Zakon o Crvenom križu/krstu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 28/06)	Organizaciji Crvenog križa/krsta u općini gdje su ta sredstva prikupljena	Za svaku izdatu kartu u prijevozu putnika naplaćuje se 2% nominalne vrijednosti prodane karte; za poštanski promet 50% nominalne vrijednosti poštanske marke (Čl. 16. Zakona)
2.	Sredstva po osnovi nagradnih natječaja i nagradnih igara			
3.	Članarine obrtničkim komorama	Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima ("Službene novine FBiH", br. 35/09), Pravilnik o visini, raspodjeli i načinu uplate članarine obrtnika i lica koja obavljaju srodne djelatnosti ("Službene novine FBiH", br. 52/10)		
4.	Sredstva za poticanje rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom koja plaćaju subjekti u državnim organima	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom ("Službene novine FBiH", br. 9/10)		
5.	Sredstva za poticanje rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom koja plaćaju privredni i drugi subjekti	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom ("Službene novine FBiH", br. 9/10)		
Članarine turističkim zajednicama i boravišne takse				

1.	Članarine turističkih zajednica	Zakon o turističkim udruženjima za promociju turizma u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 19/96 i 28/03), Uredba o članarinama u turističkim zajednicama ("Službene novine FBiH", br. 18/09)	20% turistička zajednica FBiH, 80% turistička zajednica kantona	Procentualno prema razredima turističkog mjesta
2.	Boravišna taksa	Zakon o turističkim udruženjima za promociju turizma u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 19/96 i 28/03), Uredba o članarinama u turističkim zajednicama ("Službene novine FBiH", br. 18/09)	20% turistička zajednica FBiH, 80% turistička zajednica kantona	Procentualno prema razredima turističkog mjesta

Republika Srpska

Spisak parafiskalnih nameta u Republici Srpskoj utvrđen prema Naredbi o uplaćivanju određenih prihoda budžeta Republike Srpske, opština i gradova i fondova ("Službeni glasnik Republike Srpske, br. 59/13)

R. Br.	NAZIV PRIHODA	PRIHOD
1.	Naknada za korištenje mineralnih sirovina	Dijeljeni Prihodi između budžeta Republike i Općina
2.	Naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta	
3.	Prihodi od zakupa zemljišta u svojini Republike Srpske (poljoprivredno zemljište)	
Posebne vodoprivredne naknade		
1.	Naknade za vode za piće u javnom vodosnadbjevanju	
2.	Naknada za vode za druge namjene i druge slučajeve namjene za ljudsku potrošnju	
3.	Naknada za vode za navodnjavanje	
4.	Naknada za vode i mineralne vode koje se koriste za flaširanje	
5.	Naknada za zaštitu voda koju plaćaju vlasnici transportnih sredstava koji koriste naftu ili naftne derivate	
6.	Naknada za ispuštanje otpadnih voda	
7.	Naknada za proizvodnju električne energije dobivene korištenjem hidroenergije	
8.	Naknada za izvađeni materijal iz vodotoka	
9.	Naknada za vode za uzgoj riba	

10.	Naknada za vode za industrijske procese, uključujući i termoelektrane	Prihodi koji pripadaju budžetu Republike
11.	Naknada za uzgoj riba u kavezima potopljenim u površinskim vodama	
12.	Naknada za upotrebu vještačkih đubriva i hemikalija za zaštitu bilja	
Republičke administrativne takse i naknade		
1.	Republičke administrativne takse	
2.	Naknade za prijem, odricanje i otpust u i iz državljanstva Republike Srpske i BiH	
Republičke sudske takse		
1.	Republičke sudske takse	
Takse na određene proizvode i vršenje određene djelatnosti		
1.	Naknada za izvršene veterinarsko-sanitarne preglede	
Druge takse		
1.	Posebna republička taksa	
2.	Ostale administrativne takse po osnovu usluga Ministarstva unutrašnjih poslova	
Naknade za korištenje prirodnih i drugih dobara od opšteg interesa – šume		
1.	Sredstava za proširenu reprodukciju šuma - nadoknada za unaprjeđivanje opštekorisnih funkcija šuma	
2.	Naknada za korištenje šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike Srpske	
3.	Naknada za obavljanje poslova od opšteg interesa u šumama u privatnoj svojini	
4.	Naknade za zakup zemljišta, izuzimanje zemljišta, iskrčenu šumu i sredstva od nezakonito stečene koristi iz šume	
5.	Naknada za korištenje ostalih šumskih proizvoda	
Naknada za priređivanje igara na sreću		
1.	Naknada za priređivanje lutrijskih igara na sreću	
2.	Naknada za priređivanje elektronskih lutrijskih igara na sreću	
3.	Naknada za priređivanje elektronskih igara na sreću u kasinu	
4.	Naknada za priređivanje kladioničkih igara na sreću	
5.	Naknada za priređivanje igara na sreću na automatima	
6.	Naknada za priređivanje internet igara na sreću	
7.	Naknada za priređivanje zabavnih igara	
8.	Naknada za priređivanje nagradnih igara	
9.	Ostale naknade za priređivanje igara na sreću	
Koncesione naknade		
1.	Koncesione naknade za korištenje prirodnih i drugih dobara od opšteg interesa	
Ostale naknade		
1.	Naknada za inostrana drumska vozila	
2.	Naknade za troškove branilaca po službenoj djelatnosti	

3.	Naknade ostalih troškova krivičnog postupka		
4.	Naknade za korištenje lovnog fonda		
1.	Naknada za puteve koja se plaća pri godišnjoj registraciji vozila na motorni pogon	Prihodi drugih korisnika i prihodi koji se dijele između Republike, opština i gradova i drugih korisnika javnih prihoda	
2.	Naknada za magistralne i regionalne puteve		
3.	Naknada za auto puteve i brze puteve na teritoriji Republike Srpske		
4.	Naknada za ostale javne puteve u Republici Srpskoj		
5.	Naknada za upotrebu puta, njegovog dijela ili putnog objekta-posebna naknada		
6.	Naknada za postavljanje natpisa u zaštitnom pojasu puta		
7.	Naknada za korištenje putnog zemljišta		
8.	Naknada za postavljanje instalacije u put i pojas puta		
9.	Naknada za unaprjeđenje stanja bezbjednosti saobraćaja na putevima, preventivno djelovanje i informisanje učesnika u saobraćaju		
10.	Naknada za izgradnju i korištenje komercijalnih objekata u zaštitnom pojasu puta		
11.	Naknada za priključenje prilaznog puta na javni put		
12.	Naknada za vanredni prijevoz		
13.	Naknada za protugradnu zaštitu		
14.	Posebna republička taksa za derivate nafte		
15.	Sredstva za finansiranje posebnih mjera zaštite od požara		
16.	Boravišna taksa		
17.	Naknada za Auto-moto savez		
18.	Naknade za finansiranje premjera i uspostavu katastra nekretnina		
19.	Naknada za evidentiranje naknade za opterećenje životne sredine otpadom		
20.	Naknada za upravljanje otpadom koji opterećuju životnu sredinu		
Administrativne takse			
1.	Opštinske administrativne takse	Prihodi budžeta općine, odnosno grada	
Komunalne takse			
1.	Komunalne takse za držanje životinja		
2.	Komunalne takse na firmu		
3.	Komunalne takse za držanje motornih drumskih i priključnih vozila		
4.	Komunalna taksa za korištenje prostora na javnim površinama ili ispred poslovnog prostora u poslovne svrhe		
5.	Komunalna taksa za držanje sredstava na putu		
6.	Komunalna taksa za priređivanje muzičkog programa u ugostiteljskim objektima		
7.	Komunalna taksa za korištenje vitrina radi izlaganja robe van poslovne prostorije		

8.	Komunalna taksa za korištenje reklamnih panoa	
9.	Komunalna taksa za korištenje prostora za parkiranje motornih, drumskih i priključnih vozila na uređenim i obilježanim mjestima	
10.	Komunalna taksa za korištenje slobodnih površina za kampove postavljanje šatora ili druge oblike privremenog korištenja	
11.	Komunalna taksa za držanje i korištenje poslovnih prostorija i poslovnih naprava na vodi, osim pristana koji se koristi u pograničnom riječnom saobraćaju	
12.	Komunalna taksa za držanje i korištenje čamaca i splavova na vodi, osim čamaca koje koriste organizacije koje vrše održavanje i obilježavanje plovnih puteva, državni organi, organi lokalne samouprave	
13.	Komunalna taksa za držanje restorana i drugih ugostiteljskih i zabavnih objekata na vodi	
14.	Komunalna taksa za korištenje obale u poslovne svrhe	
15.	Komunalne takse na ostale predmete taksiranja	
Posebna taksa na teritoriji grada		
1.	Gradske administrativne takse	
Naknada za korištenje prirodnih i drugih dobara od opšteg interesa		
1.	Prihodi od zemljišne rente	
2.	Naknada za uređivanje građevinskog zemljišta	
3.	Naknada za korištenje građevinskog zemljišta	
4.	Naknada za korištenje šuma i šumskog zemljišta - sredstva za razvoj nerazvijenih dijelova opštine ostvarena prodajom šumskih sortimenata	
5.	Naknada za korištenje komunalnih dobara od opšteg interesa	
6.	Naknada za korištenje mineralnih voda	
Naknada za korištenje puteva		
1.	Naknada za korištenje puteva	
Članarina i naknade Privredne komore Republike Srpske		
1.	Članarina Privrednoj komori	Prihod Privredne komore Republike Srpske
2.	Naknada za javna ovlaštenja	
3.	Naknada za informacije o bonitetu privrednih društava	
4.	Naknada za izdavanje potvrda	
5.	Naknada za mišljenja/saglasnost o ekonomskoj opravdanosti	
6.	Naknada za poslovne usluge	
7.	Naknada za konsultantske usluge	
8.	Naknada za usluge prevođenja	
9.	Naknada za oglašavanje u časopisu "Privredne informacije"	
10.	Naknada za promocije i prezentacije	

Brčko Distrikt

Spisak parafiskalnih nameta utvrđen prema Odluci o uplatnim računima prihoda budžeta i fondova Brčko Distrikta BiH, načinu uplaćivanja tih prihoda i načinu i rokovima izvještavanja korisnika prihoda

R.br.	NAZIV PRIHODA
Administrativne takse	
1.	Takse za uvjerenja
2.	Takse za izdavanje i produženje vozačke dozvole
3.	Taksa za registraciju motornih vozila
4.	Taksa za rješenja u upravnom postupku
5.	Taksa za registraciju oružja
6.	Taksa za izdavanje rješenja za rad auto-škola
7.	Taksa za izdavanje građevinske dozvole
8.	Taksa za izdavanje lokacijskih uslova
9.	Taksa na zahtjeve rješenja
10.	Taksa za izdavanje izvoda iz urbanističkog plana
11.	Taksa na zahtjeve i žalbe iz imovinsko-pravne oblasti
12.	Taksa na izvod iz planske dokumentacije
13.	Taksa za izdavanje odobrenja za legalizaciju bespravno izgrađenih građevina
14.	Administrativne takse Apelacione komisije
15.	Administrativne takse Poreske Uprave
16.	Takse za držanje pasa
17.	Takse za detašmane
18.	Ostale administrativne takse
19.	Administrativne takse na utvrđivanje ispunjenosti uslova u pogledu prostora, kadra i medicinsko-tehničke opreme zdravstvene ustanove

20.	Taksa na zahtjeve i rješenja po osnovu Zakona o podsticanju privrednog razvoja u Distriktu
21.	Taksa za izdavanje protu-požarne saglasnosti na projektnu dokumentaciju
22.	Taksa za izdavanje odobrenja za vlastiti prijevoz
23.	Taksa za reviziju projektne dokumentaciju
Sudske takse	
1.	Sudske takse Distrikta
Sudske naknade i naknade Pravobranilaštva	
1.	Sudske naknade
2.	Naknade Pravobranilaštva za troškove postupka
Komunalne takse	
1.	Komunalne takse za isticanje firme
2.	Komunalne takse za legalizaciju bespravno izgrađenih građevina
3.	Ostale komunalne takse
4.	Kaznena kamata za komunalnu taksu
Ostale budžetske naknade	
1.	Naknade za pokrivanje troškova kontrole kvaliteta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u spoljno-trgovinskom prometu
2.	Naknade za pokrivanje troškova u spoljno-trgovinskom prometu za zdravstvenu ispravnost životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe u fitosanitarne usluge
3.	Naknada za reviziju tehničke dokumentacije
4.	Naknada za započetu gradnju
5.	Naknada za izdavanje potvrde o ovjeri elaborata o etažnom vlasništvu
6.	Naknada za tehnički pregled i prijem građevinskih objekata
7.	Naknade za izdavanje licenci za projektovanje, građenje, nadzor i reviziju
8.	Naknade rente za stanove izgrađene nadogradnjom objekata za

	kolektivno stanovanje
9.	Naknada za uređenje građevinskog zemljišta u procesu legalizacije bespravno izgrađenih stanova
10.	Naknada za finansiranje premjera zemljišta u procesu legalizacije bespravno izgrađenih stanova
11.	Naknade od prisilnog rušenja bespravno izgrađenih objekata
12.	Naknada usluge za servisiranje protupožarnih aparata
13.	Naknada za izvršeno alkotestiranje vozača
14.	Naknada za izvršeni uviđaj saobraćajnih nezgoda
15.	Naknada za usluge pratnje specijalnih tereta
16.	Naknada od prikupljenih novčanih sredstava za izdate registarske tablice
17.	Naknada za izdate obrasce oružanih listova
18.	Naknada za premještanje nepropisno zaustavljenog ili parkirano vozila
19.	Naknada za izvlačenje i prenošenje vozila havarisanog u saobraćajnoj nezgodi na području Brčko Distrikta
20.	Naknada za kriminalističko-tehnički pregled vozila radi utvrđivanja broja šasije i broja motora sa mišljenjem i fotodokumentacijom
21.	Naknada za obrazac legitimacije pripadnika fizičkog ili tehničkog obezbjeđenja (osiguranja) ili detektivske legitimacije
22.	Naknada za čuvanje oružja čija je obaveza predavanja Policiji Distrikta utvrđena Zakonom o oružju i municiji zbog odlaska u inostranstvo vlasnika na period duži od 60 dana
23.	Naknada za kretanje teretnih vozila ulicama grada gdje postoji zabrana kretanja za takva vozila
24.	Naknada od prikupljenih novčanih sredstava za izdate potvrde o vlasništvu (POV)
25.	Naknada od prikupljenih novčanih sredstava za izdate potvrde o registraciji (POR)
26.	Naknada od prikupljenih novčanih sredstava za izdate stiker-naljepnice
27.	Naknada za pokriće troškova čuvanja oduzetog vozila

28.	Naknada za otkup lomljenog aluminijuma, starog željeza i ras-hodovanih akumulatora
29.	Naknada za izdate obrasce "Dozvola za nošenje oružja"
30.	Naknada za izdate obrasce "Potvrda o prijavi oružja"
34.	Naknade Pod-odjeljenja za katastarske knjige
35.	Naknade usluge mjerenja hidrantske mreže
36.	Naknada za obuku radnika za zaštitu od požara
37.	Naknada za uslugu prijevoza vode
38.	Naknada za usluge saniranja posljedica akcidentnih situacija
39.	Naknada za ocjenu uslova za osnivanje i početak rada visokoškolskih ustanova
Naknade i takse za veterinarsko-sanitarne preglede životinja i biljaka	
1.	Takse za uvjerenja o zdravstvenom stanju životinja
2.	Naknade za izvršene veterinarsko-sanitarne preglede u zemlji
Naknade od voda i korištenja vode	
1.	Posebna vodoprivredna naknada za registraciju motornih vozila
2.	Posebna vodoprivredna naknada za registraciju motornih vozila za iskorištavanje voda
3.	Posebna vodoprivredna naknada za registraciju motornih vozila za zaštitu voda
4.	Posebna vodoprivredna naknada za registraciju motornih vozila za izvađeni materijal iz vodotoka
5.	Posebna vodoprivredna naknada za registraciju motornih vozila za promjenu režima voda
6.	Posebna vodoprivredna naknada za registraciju motornih vozila za zaštitu od poplava
7.	Posebna vodoprivredna naknada za registraciju motornih vozila za obavljanje privrednog i rekreativno-sportskog ribolova
Naknade za upotrebu puteva	
1.	Naknada za upotrebu puteva za vozila pravnih lica
3.	Naknade za puteve iz cijene naftnih derivata

Naknade Komisije za papire od vrijednosti	
1.	Naknade za usluge registra emitenata
2.	Naknade za usluge centralnog registra Komisije za papire od vrijednosti
Naknade za polaganje ispita	
1.	Naknada za polaganje ispita za rad u organima uprave
2.	Naknada za polaganje vanrednih ispita
3.	Naknada za polaganje stručnog ispita za profesionalnog i industrijskog vatrogasca i rukovodioca akcije gašenja požara u profesionalnom i industrijskom vatrogastvu
4.	Naknada za polaganje ispita o osposobljenosti za pravilno rukovanje, držanje i nošenje oružja
Ostale posebne naknade i takse	
1.	Naknade za korištenje šuma i šumski doprinos
2.	Članarine turističkih zajednica
3.	Boravišna taksa
4.	Naknada za obrasce koje izdaju kapetanije
5.	Naknade za baždarenje čamaca
6.	Naknada za preglede čamaca
7.	Naknada za obrasce koje izdaju organi i institucije Distrikta
8.	Naknade za korištenje opštekorisnih funkcija šuma